

L. A 3. 180

hebr. 192.

Ad Bibliothecam
Canonice SS. Apost. Petri & Pauli
in Weyarn

comparavit

P. VALENTINUS HANSCH Conventualis ibid.

TITULUS SCRINII.

SERIES.

NUMERUS.

Bibl. Gott. univ.,
L. II. Sp. II. Sect. I.
Ling. Ebr. Gramat.
Pg. 540.

INSTITUTIO
PHILOLOGI HEBRAEI.

T I R O N I B U S

S C R I P S I T

GUILIELMUS FRIDERICUS HEZEL,

PHILOS. DOCTOR,

SERENISSIMO HASSIAE LANDGRAVIO
A CONSILIIS REGIMINIS INTIMIS, LL. OO.
PROFESSOR P. O., SACRI CAESAREI PALATII
COMES, ET ACADEMIAE LUDOVICIANAE
H. T. RECTOR.

H A L A E,
TYPIS ET IMPENSIS JOANN. JAC. GEBAUERI
A. R. S.
MDCCLXXXIII.

INSTITUTIO
PHILOGLOGI HERBAE

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS.

GUILIELMUS FRIDERICUS HEZEL

PHILOS. DOCTOR,

STERNISSIMO MASSIAE LANDGRAVIO
ACCONSILIS REGIMINIS INTIMIS, M. CO.
PROFESSOR P. O., SACRI CAESARII PALATII
COMES, ET ACADEMIAE LUDOVICIANAE
H. T. RECTOR.

IN A. A. E.
TITULUS ET IMPRINTA JOHANNIS JOHANNIS
A. M. S. 1784.
CLO. JOH. LEHNER.

VIRO SUMME REVERENDO,
D. G E D D E S,
THEOLOGO LONDINENSI
CELEBERRIMO,

AMICO, INTER BRITANNOS,
DILECTISSIMO,

D. D. D.

AUCTOR.

VIRO SUMME REVERENDO,

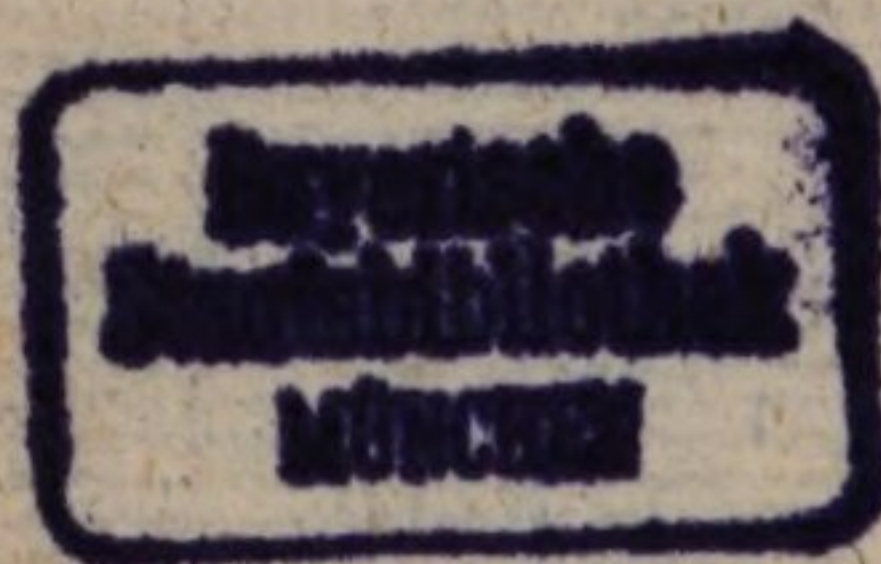
D. G. E. D. E. S.

THEOLOGO LONDINENSI

CELEBRIMO,

AMICO INTER BRITANNOS,

DILECTISSIMO,

L. B. D.

AUCTOR

Canon V. g) Ex *Futuris* derivanda sunt nomina,

- 1) quorum literis radicalibus praefixum est **נ** *instrumenti*, qua de re *instrumenti* notionem adipiscuntur. Quae vero cum in *Participiis*, ortis proxime ex *Futuris*, numeranda essent, numerentur. (Vid. *Canon VI.*)
- 2) quorum literis radicalibus praefixum est **נ** *loci*; propter quod *loci* notione veniunt.
- 3) quaedam, quorum literis radicalibus praefixum est **נ**, quaeque *temporis* notionem innuunt; nisi malis repetere ex infinitivis, quibus *adjuncta* sit temporis notio.
- 4) quorum literis radicalibus praefixum **נ** est, praeformativum scilicet tertiae personae masc. gen. *Futurorum*. Notionis solent esse participialis, vel innuere actionis, passionis, qualitatis, status &c. *Subiectum*.
- 5) quorum literis radicalibus praefixum **נ** est, praeformativum scilicet tertiae personae fem. gen. *Futurorum*, innuentia aut *actionem*, passionem, qualitatem &c. *ipsam*, aut illius sive *Subiectum*, sive *Objectum*, sive *Instrumentum* et *medium*.

Canon VI. h) Ex *Participiis* orta sunt nomina,

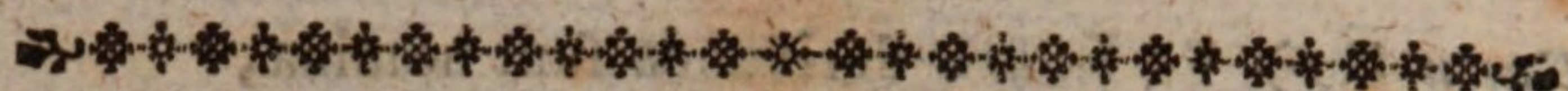
- 1) quae *Participiorum* et *forma* gaudent et *significatione*.
- 2) quae **נ** *instrumenti* in fronte gerunt, venientia *instrumenti* notione; participia dixerim *factitia*, orta proxime e *Futuris*. Vid. *Can. V. i.*

Observatio i). Quedam vel e *Praeteritis* prodiisse nomina equidem haud negaverim, v. g. עֵינִי, אֵלֶם, חֶכֶם rel. Sed prodire poterant eadem, ejusdemque notionis, et ex *Infinitivis*, formarum *Conj. I.* קָבַל et *Conj. II.* קָבַל rel.

g) vid. l. c. p. 9. sq.

h) vid. l. c. p. 17.

i) vid. ibid.

SECTION I.

Nomina petita e Conj. I. (Kal.)

CAP. I.

*Petita ex Infinitivo Conj. I. (Kal.)**Infinitivi:*

§. I.

Formae קבול, קכל, et

Notionis

1) *Actiōnis, passionis, qualitatis, status et officii:*כבר *gravitas, honor, divitiae &c.* R. כבר.לוט *abscondio.* R. לוט.2) *Subiecti:*גרול *magnus.* R. גרל. Sed *vid.* et Particip.
formae קבל.3) *Objecti:*אים *terribilis; qui timetur.* R. אים.4) *Effectus:*תקע *classicum.* R. תקע.5) *Instrumenti s. medii:*שוט *(pro שוט) scutica.* R. שוט.6) *Temporis:* ○.7) *Loci:*נוה *tractus.* R. נוה *Arab.*

§. 2.

§. 2.

Formae קָבַל (קָבַל).

Notionis

- 1) *Actionis, passionis, qualit. &c.*
שׁוּלָה spoliatio. R. שׁוּלָה.
- 2) *Subjecti:*
אָפֶן rota. R. אָפֶן.
- 3) *Objecti:*
אָצֵר thesaurus. R. אָצֵר. At vid. Nr. 4.)
- 4) *Effectus:*
אָצֵר vid. sub Nr. 3.
- 5) *Instrumenti f. medii:*
חֲתָם f. חֲתָמָה annulus obfignatorius. R. חֲתָם.
- 6) *Temporis:* o.
- 7) *Loci:*
אָהֶל tentorium. R. אָהֶל.

§. 3.

Form. קָבַלָה, קָבַל.

Notionis

- 1) *Actionis, passionis, qualit. rel.*
שׁוּחַר nigredo. R. שׁוּחַר.
טוֹב bonitas. R. טוֹב.
עוֹז robur. R. עוֹז.
- 2) *Subjecti:*
שֶׁבֶךְ, שֶׁבֶךְ perplexum. R. שֶׁבֶךְ, שֶׁבֶךְ.
- 3) *Objecti:*
אֱלֹהָהּ numen (colendum). R. אֱלֹהָהּ.

4) *Effectus*:

חמור acervus. R. חמר.

5) *Instrumenti f. medii*:

אזור, אזור cingulum. R. אור.

6) *Temporis*: o.7) *Loci*:

רחוב forum. R. רחב.

§. 4.

Form. קובל.

Notionis

1) *Actionis, passionis, qualit. rel.*

אספה collectio, consumptio. R. אסה.

אהב dilectio, amor. R. אהב.

2) *Subjecti*:

יותר residuum. Adv. magis. R. יתר. Vid. et Particip. form. קבל.

3) *Objecti*:

אכל cibus. R. אכל.

פעל opus. R. פעל.

4) *Effectus*:

תכן summa, mensura. R. תכן.

שחר munus. R. שחר.

5) *Instrumenti f. medii*:

כפר redemptionis pretium. R. כפר.

6) *Temporis*:

בקר diluculum, mane. R. בקר.

7) *Loci*:

חרב desolatum, locus desolatus. R. חרב.

סהר turris, carcer. R. סהר Arab.

§. 5.

L E C T O R I

S. D.

A U C T O R.

Noli existimare, L. B., constituisse nos apud
animum, exarare *Philologi hebraei institutio-*
nem plenam numerisque omnibus absolutam, ex-
aratam tradere tironibus. Quod si existimaveris,
nec egregie falli, nec sinistre vertere non potes
nostrum consilium.

Quae hujus libelli sit conditio, quid nobis et
exarantibus et vulgantibus consilii fuerit, no-
strum est, exponere.

Molimus *Lexicon manuale Hebraicum*, ac-
commodandum tironum usibus, vel eorum, qui-
bus est curta suppellex *). Quod cum arctis cir-
cum-

*) Quem tamen libellum praecedet tempore: *Lexicon no-*
strum Hebr. uberius et selectum, (*Kritisches Wörterbuch*
der Hebr. Sprache,) cujus P. I. jamjam sudat sub prelo.

cumscribendum esset limitibus, ne libelli modum excederet, repetitis centies, centies repetendis observationibus, placuit, quarum creberrimus nobis quidem visus esset usus, praemittere, praefationis loco, observationes, quoties opus fuerit, lectores ad eas ablegaturis.

Exaratae, profuturae cum viderentur et iis, qui vel lexico utuntur quocunque alio, vel omnino occupati literis sunt Hebraicis, et seorsim edere constituimus.

Inscribendus, seu titulo, quem dicunt, munendus jam erat libellus. Inscriptimus, prouti visum nobis erat. Vale L. B. auctori fave. Dab. e museo, Giesae Cattorum, Calend. Januar. A. R. S. cld lo cc LXXXIII.

LEXICI HEBRAEI
PRODROMUS.

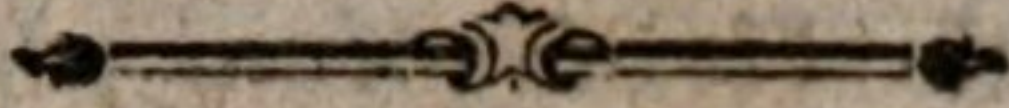
MEXIC HERBARI

PRODHOMUS

Superior Library

LEXICI HEBRAEI PRODROMUS.

Ne centies repetendae nobis essent aut super formali, quam dicunt, vocum Hebraicarum significatione, aut literarum vocalium apud Hebraeos indole ac ratione singulari, aut super vocum Hebraearum, cum iisdem, vel Arabicis, vel Aramaeis, conferendarum et sibi quasi conciliandarum legibus, aut super literarum vel permutatione, vel transpositione, observationes: Satius esse duximus, praemittere Lexico nostro leges, quarum cognitio tironibus certe profutura videretur, potiores ac praecipuas, ablegaturi ad eas, quotiescunque earum in Lexico, quod molimur, Hebraico, nobis visus fuerit usus.

LIBER I.

DE

VOCUM HEBRAEARUM SIGNIFICATIONE FORMALI.

Sistat Prodromi nostri liber I. legum, in singulari, de vocum Hebraearum significatione formali, libello traditarum compendium; legum et observationum serie, numerorumque, quibus ibi notatae sunt, ordine plane retentis, ita, ut quae quis diligentius fusiusque exposita, argumentis firmata, exemplis compluribus

A 2

illu-

a) *Allgemeine Formenlehre, oder Formalmechanik der Hebräischen Sprache, zur Erleichterung dieses Sprachstudiums.*
Halae 1793. 8.

illustrata quaesiverit, nullo omnino negotio, in libello nostro, cujus mentionem fecimus, singulari, inveniat.

Tenendi primo sunt Canones, qui sequuntur ^{b)}:

Canon I. ^{c)} Vocabula Hebraeorum *primitiva*, *verba* sunt, unde descendunt *nomina*, cum reliquis orationis partibus. Sic חכם *sapiens, eruditus*, descendit a verbo חָכַם *sapuit* rel.

Subinde tamen *verbum* mutuatur significationem a *nomine*, orto primitus a verbo eodem, quod *verbum denominativum* adpellare placuit Grammaticis. Sic לבן *significat albus fuit*. Inde venit nomen לבנה *lateralis* (ab *argilla albente* dictus). Ab hoc nomine mutuatur *verbum*, *thema nominis*, significationem: *Coxit lateres*. — *Denominativum* tunc adpellant.

Canon II. ^{d)} *Formam* sortiuntur *externam* et, inde quae pendet, *significationem* nomina *conjugationis* singularis, ex cuius vel *infinitivo*, vel *participio*, vel *futuro* descendunt.

Canon III. ^{e)} Quam *variae* deprehenduntur *Conjugationum*, earumque *temporum*, tam *variae* dantur *nominum* inde effectorum *formae*.

Canon IV. ^{f)} Ab *infinitivis* descendunt *nomina* quam plurima, ita nimirum, ut infinitivi nominum naturam atque indolem induant, et significant

- 1) vel *actionem*, *passionem*, *qualitatem*, *statum* et *officium*.
- 2) vel *actionis*, *passionis* &c. *Subiectum*.
- 3) vel illius *Objectum*.
- 4) vel *Effectum*.
- 5) vel *Instrumentum* s. *medium*.
- 6) vel *Tempus*.
- 7) vel *Locum*.

Ca.

^{b)} vid. l. c. p. 4. sqq.

^{c)} vid. l. c. p. 4.

^{d)} vid. ibid.

^{e)} vid. l. c. p. 5.

^{f)} vid. l. c. p. 6. sq.

Canon V. 3) Ex Futuris derivanda sunt nomina,

- 1) quorum literis radicalibus praefixum est *נ* *instrumenti*, qua de re *instrumenti* notionem adipiscuntur. Quae vero cum in *Participiis*, ortis proxime ex Futuris, numerandi essent, numerantur. (Vid. Canon VI.)
- 2) quorum literis radicalibus praefixum est *נ* *loci*; propter quod *loci* notione veniunt.
- 3) quaedam, quorum literis radicalibus praefixum est *נ*, quaeque *temporis* notionem innuunt; nisi malis repetere ex infinitivis, quibus *adjuncta* sit temporis notio.
- 4) quorum literis radicalibus praefixum *נ* est, praeformativum scilicet tertiae personae masc. gen. Futurorum. Notionis solent esse participialis, vel innuere actionis, passionis, qualitatis, status &c. *Subiectum*.
- 5) quorum literis radicalibus praefixum *נ* est, praeformativum scilicet tertiae personae fem. gen. Futurorum, innuentia aut *actionem*, passionem, qualitatem &c. *ipsam*, aut illius sive *Subiectum*, sive *Objectum*, sive *Instrumentum* et *medium*.

Canon VI. h) Ex Participiis orta sunt nomina,

- 1) quae *Participiorum* et *forma* gaudent et *significatione*.
- 2) quae *נ instrumenti* in fronte gerunt, venientia *instrumenti* notione; participia dixerim *factitia*, orta proxime e Futuris. Vid. Can. V. 1.

Observatio i). Quedam vel e Praeteritis prodiisse nomina equidem haud negaverim, v. g. עֵינַי, אֵלִים, חֲכָם rel. Sed prodire poterant eadem, ejusdemque notionis et ex Infinitivis, formarum Conj. I. קָבַל et Conj. II. קִיבֵּל rel.

g) vid. l. c. p. 9. sq. h) vid. l. c. p. 17. i) vid. ibid.

SECTIO I.

Nomina petita e Conj. I. (Kal.)

CAP. I.

*Petita ex Infinitivo Conj. I. (Kal.)**Infinitivi:*

§. I.

Formae קבול, קבל, et

Notionis

1) *Actionis, passionis, qualitatis, status et officii:*

כבר gravitas, honor, divitiae &c. R. כבר.

לוט abscondio. R. לוט.

2) *Subiecti:*גדול magnus. R. גדל. Sed vid. et Particip.
formae קבל.3) *Objecti:*

איום terribilis; qui timetur. R. אים.

4) *Effectus:*

תקע classicum. R. תקע.

5) *Instrumenti s. medii:*

שוט (pro שוט) scutica. R. שוט.

6) *Temporis:* o.7) *Loci:*

נוף tractus. R. נוף Arab.

§. 2.

Formae קִבֵּל (קָבַל).

Notionis

1) *Actionis, passionis, qual. &c.*

שִׁלַּל spoliatio. R. שָׁלַל.

2) *Subiecti:*

רֹאשׁ rota. R. אָפֵן.

3) *Objecti:*

(אֵצֶר thesaurus. R. אָצַר. At vid. Nr. 4.)

4) *Effectus:*

אֵצַר vid. sub Nr. 3.

5) *Instrumenti s. medii:*

חֶתֶם s. חֶתֶמֶת annulus obsignatorius. R. חָתַם.

6) *Temporis:* o.

7) *Loci:*

אֹהֶל tentorium. R. אָהַל.

§. 3.

Form. קִבֵּלָה, קָבַלָה.

Notionis

1) *Actionis, passionis, qualit. rel.*

שִׁחֹר nigredo. R. שָׁחַר.

טוֹב bonitas. R. טוֹב.

עֹז robur. R. עָוֹז.

2) *Subiecti:*

שִׁבְךָ, שִׁבְךָ perplexum. R. שִׁבְךָ, שִׁבְךָ.

3) *Objecti:*

אֱלֹהִים numen (colendum). R. אֱלֹהִים.

4) *Effectus*:

חֲמוֹר acervus. R. חֲמַר.

5) *Instrumenti s. medii*:

אַזּוֹר, אֶזְזוֹר cingulum. R. אֶזֶר.

6) *Temporis*: o.7) *Loci*:

רְחוֹב forum. R. רֶחַב.

§. 4.

Form. קוֹבֵל.

Notionis

1) *Actionis, passionis, qualit. rel.*

אַסַּף collectio, consumptio. R. אֶסֶף.

אַהֵב dilectio, amor. R. אֶהֱב.

2) *Subjecti*:

יֹתֵר residuum. Adv. magis. R. יָתֵר. Vid. et Particip. form. קֶבֶל.

3) *Objecti*:

אֹכֵל cibus. R. אָכַל.

פֹּעֵל opus. R. פָּעַל.

4) *Effectus*:

תִּכְן summa, mensura. R. תִּכֵּן.

שִׁחַר munus. R. שִׁחָר.

5) *Instrumenti s. medii*:

כֹּפֶר redemptionis pretium. R. כִּפֵּר.

6) *Temporis*:

בִּקְר diluculum, mane. R. בִּקֵּר.

7) *Loci*:

חֲרֵב desolatum, locus desolatus. R. חָרַב.

סִהַר turris, carcer. R. סִהָר Arab.

§. 5.

§. 5.

Form. קָבַל.

Notionis

1) *Actionis, passionis, qualitatis &c.*

בָּדַד solitudo. R. בָּרַד.

2) *Subjecti:*

נָאֵמַן firmus. Inde 1) fidelis; 2) artifex. Vid. et *Particip. formae* קָבַל.

3) *Objecti:*

טָרַף dilaniatum. R. טָרַף.

מָסָה liquefactus. R. מָסָה.

4) *Effectus:*

דָּבַר verbum. R. דָּבַר.

5) *Instrumenti:*

(דָּרַךְ via. R. דָּרַךְ.)

כָּרַע Dual. כַּרְעִים crura. R. demisit se.

6) *Temporis.*

7) *Loci.* } ֹ

§. 6.

Form. קָבַל.

Notionis

1) *Actionis, passionis, qualit. rel.*

סָבַךְ, שָׁבַךְ perplexitas. R. סָבַךְ, שָׁבַךְ.

2) *Subjecti:* ֹ.

3) *Objecti:*

סָבַךְ, שָׁבַךְ perplexum, reticulum, clathrum.

R. סָבַךְ, שָׁבַךְ.

A 5

4) *Ef-*

4) *Effectus*:

כְּתָב scriptum. R. כְּתָב.

5) *Instrumenti s. medii*:

אָסֶר vinculum, votum. R. אָסֶר.

6) *Temporis*:

זְמַן tempus statutum. R. זְמַן.

7) *Loci*: o.

§. 7.

Form. קָבֵל.

Notionis

1) *Actionis, passionis, qualit. rel.*

אָוֶן vanitas; dolor, moeror. R. אָוֶן.

שָׁוְא (pr. שָׁוְא) falsitas, vanitas, malum. R. שָׁוְא.

2) *Subjecti*:

אָוֶן vanum, falsum.

שָׁוְא id. — Malum.

3-6) o.

7) *Loci*:

תָּוֶךְ medium; internum. R. תָּוֶךְ.

§. 8.

Form. קָבֵל (rarius קָבֵל).

Notionis

1) *Actionis, passionis, qualit. rel.*

מַעַט paucitas. R. מַעַט.

סַחַר negociatio. R. סַחַר.

2) *Subjecti*:

גִּבֹּר vir. R. גִּבֹּר.

סָבָה rubus. R. סָבָה. Chald. סָבָה.

3) Ob-

3) *Objecti*:

(סִבְךָ perplexum. R. סִבַּךְ.)

4) *Effectus*: o.

5) *Instrumenti s. medii*:

שִׁכְם humerus. R. Aeth. שִׁכְם.

עָלָה (Apoc. טז) elatio, super. R. עָלָה.

6) et 7) o.

Observ. 1. Form. קָבַל pertinet ad קָבַל.

Observ. 2. Ad form. קָבַל pertinent nomina tertiae rad. ה quiesc. apocop. ut בֶּרֶךְ filius, ex עָלָה ex עָלָה, עָרָה ex עָרָה, בִּרְהָה.

Observ. 3. Ad form. קָבַל pertinent nomina defectiva (gemin. ע et ע"ן) quae vocalem (-) sibi substratam servant vel crescentia a fine. Ut רָץ (ex רָצַץ). Inde רָצִי. — אָהָ (ex אָהָה). Inde אָהָ. — Aliud est פָּתָה (ex פָּתָה). Inde פָּתָה (non פָּתָה). —

§. 9.

Form. קָבַל (קָבַל, מָלַח) et בֵּיתָה.

Notione

1) *Actionis, passionis, qualit. rel.*

קָטַל occisio. R. קָטַל.

מָאֵס mactatio. R. מָאֵס.

לָחַץ oppressio. R. לָחַץ.

צִיד venatio. R. צִיד.

חֶן gratia. R. חֶן.

בָּזָה direptio. R. בָּזָה.

2) *Sub-*

k) Item ex geminantibus ע formae אָם et פָּה quarum vocalis (.. et -) crescentium a fine, transit in Chirek. (פָּהָה ex פָּה; אָמָם ex אָם).

2) *Subiecti*:

וְלֵר natus. R. וְלֵר, וְלֵר. Sed vid. *Particip.*
form. קָבֵל.

3) *Objecti*:

לֶחֶם esca, panis. R. לֶחֶם.

שֶׁלַח missile. R. שֶׁלַח.

לַעֲנִי irrisationis *objectum*. R. לַעֲנִי.

נֶסֶם (נֶסֶם) vexillum. R. נֶסֶם.

גִּידָה (גִּידָה) coriandrum. R. גִּידָה.

4) *Effectus*:

פֶּסֶל sculptile. R. פֶּסֶל.

דִּמְעָה lacrymae. R. דִּמְעָה.

מַחֲץ vulnus. R. מַחֲץ.

צֶלֶל (צֶלֶל) umbra. R. צֶלֶל.

פִּתְתָה (פִּתְתָה) frustum. R. פִּתְתָה.

5) *Instrumenti* f. *medii*:

חֶבֶל funis. R. חֶבֶל.

קֶלַע funda. R. קֶלַע.

רֶהֱטָה aqualis. R. רֶהֱטָה.

שֵׁיטָה remus. R. שֵׁיטָה.

אֶתֶת (אֶתֶת) ligo. R. אֶתֶת.

חֶבֶךָ (חֶבֶךָ) palatum. R. חֶבֶךָ.

6) *Temporis*:

עֶרֶב vespera. R. עֶרֶב.

רִנֵּעַ momentum. R. רִנֵּעַ.

שָׁחַר diluculum. R. שָׁחַר.

קִיץ aestas. R. קִיץ.

עֵתָה (עֵתָה) tempus. R. עֵתָה.

7) *Loci*:

שִׁכְנָה habitaculum. R. שִׁכְנָה.

רֹחַ spatium. R. רֹחַ.

מִחַת

תחת locus inferior; infra; loco. R. תחת.

קן nidus. R. קן.

בית domus, tentorium. R. בית, בית.

Observ. 1. Defectiva (gemin. et quiesc. ע) formae אמ, חק repeti quoque possent a forma קבל f. קבל (§. 11. et 13.) ita, ut אמ diceretur pro אמם f. אמם (pereunte, uti solet, media rad. in geminantibus ע in Conjug. I. IV. VII. VIII.) et חק f. חק pro חיק f. חיק (retracta vocali, ut quiesceret med. rad. (י); praeterea, quiescens, elisa. Conf. lib. II.)

Observ. 2. Defectiva (gemin. ע) formae קן retinentia, vel dum crescunt a fine, vocalem (-), *subjecti* notionem involventia, aestimari quoque possent *Participia*, formae קבל, correptae ex קבל. Vid. *Particip.* huj. form.

Observ. 3. Formae קבל, מלח, בעל et בית masculinae, evadunt *femininae*, ita, ut vel addatur in fine terminatio fem. ה mutatis ceteroquin, secundum leges gramm. vocalibus (סחבה ex רשע, זמרה ex זמר, סחב ex סחב rel.) vel restituatur ante forma prima קבל. Sic צדק ex forma prima (צדק) facit נהמה (ex נהם) rel. צדקה; נהמה (ex נהם).

Observ. 4. Perinde in plurali! Sic מלך e forma prima (מלך) facit מלכים; בעל (ex בעל) facit בעלים; זבח (ex זבח) facit זבחים; בית (ex בית) facit בתים.

§. 10.

Form. (קבל, קבל, קבל) (ort. ex masc. קבל).

Notione

1) Actionis, passionis, qualit. rel.

קבל stultitia. R. קבל.

2) Sub-

2) *Subiecti*:

עֲנָנָה nubes. (*quas. tegens.*) R. עָנַן.

3) *Objecti*:

בְּתָה (pro בְּוֹתָה) desolatum. R. בּוֹת.

4) *Effectus*:

אֲנָחָה suspirium. R. אָנַח.

5) *Instrumenti s. medii*:

עֲטָרָה diadema. R. עָטַר.

6) *Temporis*:

עֲצָרָה dies festus. R. עָצַר.

7) *Loci*:

עֲרֵבָה locus campestris. R. עָרַב.

Observ. 1. Formam breviorē קִבְּלָת vid. §. 18.

Observ. 2. Reliquas, terminatione fem. הָ mere suffixa, ortas, ut קִבְּלָה ex קִבֵּל s. קָבַל; קִבְּלָה ex קִבֵּל vide sub formis terminationis masc. —

Observ. 3. Nomina fem. gen. bisyllaba verbor. לָהּ utrinque (ר) notata (ut אֱלֹהָ, כָּלָה &c.) rectius derivantur a forma קָבַל, ita ut v. g. אֱלֹהָ accedente terminatione feminina הָ, transeat in כָּלָה (pro כָּלָהּ).

§. II.

Form. קִבְּלָה (קָבַל)

Notione

1) *Actionis, passionis, qualit. rel.*

הַבֵּל vanitas. R. הָבַל.

פִּלְטָה evasio. R. פָּלַט.

יִשְׁנָה (יִשְׁנָה) somnus. R. יָשַׁן.

2) *Sub-*

2) *Subiecti*:

גֵּדֶר, גְּדִירָה septum, maceries. R. גְּדִיר. Sed
vid. *Particip.* form. קָבַל.

3) *Objecti*:

גִּזּוּל, גִּזְלָה raptum. R. גִּזּוּל.

4) *Effectus*:

עֵרְמָה acervus. R. עֵרֶם.

5) *Instrumenti f. medii*:

יִתָּר paxillus, clavus. R. יִתָּר.

6) *Temporis*: o.

7) *Loci*:

חֵצֵר atrium, villa. R. חֵצֵר.

§. 12.

Form. קָבַל.

Notione

1) *Actionis, passionis, qualit. rel.*

נִכְרִי ignoratio, peregrinitas. R. נִכְרִי.

2) *Subiecti*:

לֵבָב cor. R. לֵבָב.

3) *Objecti*:

שִׁכָּר sicera, potus. R. שִׁכָּר.

4) — 6) o.

7) *Loci*:

חֶמֶת uter, lagena. (?) R. חֶמֶת Arab.

§. 13.

§. 13.

Form. קָבַל.

Notione

1) *Actionis, passionis, qualit. rel.*

יָלַל ejulatio. R. יָלַל.

רוּחַ (רוֹיחַ) odor. R. רוּחַ.

2) *Subjecti:*שָׁלוֹ (שָׁלוֹ) tranquillus. R. שָׁלוֹ, שָׁלָה. Sed
vid. *Particip. form.* קָבַל.3) *Objecti:*אִימָה (אִימָה) horroris *objectum*. R. אִים.4) *Effectus:*

בֵּאֵר fovea, puteus. R. בֵּאֵר.

קִיז (קִיז) lancea. R. קִין *Arab.*5) *Instrumenti f. medii:*

6) et 7) ׀.

§. 14.

Form. קָבַל (f. קָבַל rarius קָבַלָה).

Notione

1) *Actionis, passionis, qualit. rel.*

(זָכַר recordatio, memoria. R. זָכַר.)

חָקַר perscrutatio. R. חָקַר.

פָּתַח apertura, apertio. R. פָּתַח.

חִדָּה gaudium. R. חִדָּה, חִדּוֹ.

2) *Subjecti:*הֹלֵךְ viator *ambulans*. R. הֹלֵךְ.בֶּן (בֶּנָה) filius. R. בֶּנָה. Sed vid. et *Particip.*
form. קָבַל.3) *Ob-*

3) *Objecti*:

סָבַל onus. R. סָבַל.

4) *Effectus*:

בִּסָּךְ libamen. R. בִּסָּךְ.

5) *Instrumenti f. medii*:

חִשָּׁב cingulum. R. חִשָּׁב Arab. —

6) *Temporis*: o.

7) *Loci*:

קָדַם oriens. R. קָדַם.

§. 15.

Form. קָבַל (F. קָבַלָה).

Notione

1) *Actionis, passionis, qualit. rel.*

גָּרַשׁ extrusio, expulsio. R. גָּרַשׁ.

בִּוֵּז contemptus. R. בִּוֵּז.

2) *Subjecti*:

אָנֵשׁ aeger, infirmus. R. אָנֵשׁ.

קָבַל altus.) Vid. *Particip. formae* קָבַל.

3) *Objecti*:

רָחַם res desiderata et expetita. R. רָחַם. Vid. *Particip. form.* קָבַל.

4) *Effectus*:

שָׁמַע fama. R. שָׁמַע.

צוּר forma. R. צוּר.

5) *Instrumenti f. medii*:

אָסַר vinculum. R. אָסַר.

חוט filum. R. חוט.

6) *Temporis*:

שְׁמוֹרוֹת *pl. vigiliae.* R. שִׁמְר.

7) *Loci*:

בְּצֹר *spelunca.* R. בְּצֹר.

שׁוּק *platea.* R. שׁוּק.

§. 16.

Form. (קוֹבֵל) קוֹבֵל.

Notione

1) *Actionis, passionis, qualit. rel.*

מוֹעָדָה, מוֹעָדָה, מוֹעָדָה *vacillatio.* R. מוֹעָד.

2) *Subjecti*:

שׁוֹעַל *thos.* R. שׁוֹעַל (?)

3) *Objecti*:

יִקָּשׁ *illaqueatus, irretitus.* R. יִקָּשׁ.

4) *Effectus*:

כּוֹמֵז (?) *Vid. Lex.*

5) *Instrumenti f. medii*:

סוֹגֵר *cavea. (Compes.)* R. סוֹגֵר.

6) *Temporis*: o.7) *Loci*:

אָרִי, אָרִי, אָרִי *f. אָרִי, f. אָרִי, f. אָרִי.* *stabulum.*

§. 17.

Form. קְבִילָה, קְבִיל, קְבִיל.

Notione

1) *Actionis, passionis, qualit. rel.*

עֲלִילָה *actio, operatio.* R. עֲלִיל.

בְּבִי *fletus.* R. בְּבִי.

עֲבִי *crassities.* R. עֲבִי.

2) *Sub-*

2) *Subjecti*:

אֲצִיל optimas. R. אֲצִל.

גִּבֹּר herus, dominus. R. גִּבֹּר.

בֵּן filius. R. בֵּן.

פֶּלִי mirus. R. פֶּלִי. Vid. et *Particip.* form. קָבִיל.

3) *Objecti*:

(אֲסִיר ligatus. R. אֲסִיר.)

נֶצֶב praesidium. Praefectus. R. נֶצֶב.

תֵּלֶה pharetra. R. תֵּלֶה. Sed vid. et *Particip.* קָבִיל
verborum notionis *transitivae*. —

4) *Effectus*:

עֲמִיר manipulus. R. עֲמִיר Arab. (غ).

נֶצֶב statua. R. נֶצֶב.

נוֹב proventus. R. נוֹב. Sed vid. et *Particip.* קָבִיל.

5) *Instrumenti f. medii*:

צֶמֶד armilla. R. צֶמֶד.

מִזָּח cingulum. R. מִזָּח.

נֹר lucerna. R. נֹר.

6) *Temporis*:

זֶמֶר ver. R. זֶמֶר.

בִּצֹר vindemia. R. בִּצֹר.

7) *Loci*:

קֶדֶם oriens. R. קֶדֶם.

חֶרֶשׁ loculus, marsupium. R. חֶרֶשׁ.

Observ. Forma rarissima est קִיבּוֹל, v. g. רִיפּוֹת
ptifana. R. רִפּת Arab.

§. 18.

Form. fem. קָבִילָה (masc. קָבִיל et קָבִיל).

Notione

1) *Actionis, passionis, qualit. rel.*

אֱמֵן (אֱמֵנָה) fides, veritas. R. אֱמֵן.

עֲתָר abundantia. R. עֲתָר.

B 2

2) *Sub-*

2) *Subjecti*:

בְּהֵמָה jumentum. R. בְּהֵמָה. Sed vid. et *Particip. form.* קָבַל et קָבַל.

3) *Objecti*:

דְּבָלָה palatha. R. דְּבָלָה.

4) *Effectus*:

אַרְשָׁה petitum; preces. R. אַרְשָׁה.

5) *Instrumenti f. medii*:

עֲטָרָה corona. R. עֲטָרָה.

6) *Temporis*:

עֲצָרָה dies festus. R. עֲצָרָה.

7) *Loci*:

קָרָה (קָרָה) urbs, civitas. R. collegit, congregavit.

§. 19.

Form. קָבַלָּה (ex masc. קָבַל).

e. g. וְשִׁחָלָה, וְיִכָּלָה vid. *Lex*.

§. 20.

Form. קָבַלָּה (ex קָבַל).

Notione

1) *Actionis, passionis, qualit. rel.*

חֲרָשָׁה sculptura. R. חֲרָשָׁה.

2) *Subjecti*: 0.3) *Objecti*:

קָטָרָה suffimentum. R. קָטָרָה.

4) *Effectus*:

כְּתָבָה scriptum. R. כְּתָבָה.

5) *Instrumenti f. medii*:

כְּתָנָה tunica. R. כְּתָנָה.

6) et 7) 0.

§. 21.

§. 21.

Form. קָבַלְתָּ (ex קָבַל).

Vid. Particip. Benon. form. קָבַלְתָּ.

§. 22.

Form. קִיבַלְתָּ (ex קִיבַל).

v. c. מוֹעֵדָה vacillatio. R. מַעַר.

§. 23.

Form. definit. in תִּי femin., ut

קָבַלְתָּ (ex קָבַל §. 8. f. §. 9.)

קִיבַלְתָּ (ex קִיבַל §. 13. f. §. 14.)

קָבַלְתָּ (ex קָבַל §. 3. f. §. 4.)

Notione

1) Actionis, passionis, qualit. rel.

זָמַר cantio. R. זָמַר.

עֲזָרָה auxilium. R. עֲזָרָה.

2) Subjecti: o.

3) Objecti:

זָמַר (Nr. 1.)

4) Effectus:

קָצָה finis, extremitas. R. קָצָה.

5) Instrumenti f. medii: o.

6) Temporis:

מָחָר postridie. R. מָחָר.

7) Loci: o.

§. 24.

Form. fem. definit. in ית, ut

- קבלית ex קבל (§. 1.)
 קבלית ex קבל (§. 3.) f. קבל (§. 4.)
 קבלית ex קבל (§. 5.)
 קבלית ex קבל (§. 8.) f. קבל (§. 9.)
 קבלית ex קבל (§. 9.)
 קבלית ex קבל (§. 11.) f. קבל (§. 13.)
 קבולית ex קבול (§. 15.)
 קובלית ex קובל (§. 16.)
 קבילית ex קביל f. קביל (§. 17.)

Notione

- 1) *Actionis, passionis, qualit. rel.*
 אחרית posteritas. R. אחר.
- 2) *Subiecti:*
 הרית praegnans, grvida. R. הרה.
- 3) *Objecti:*
 זכובית vitrum. R. זכר.
- 4) *Effectus:*
 תבנית summa; demensum. R. תבן.
- 5) *Instrumenti:*
 חנית hasta, lancea. R. חנה.
- 6) *Temporis:* o.
- 7) *Loci:*
 שחית fovea. R. שחה (שוח).

§. 25.

Form. definit. in **ות** fem.

Notione

1) *Actionis, passionis, qualit. rel.*

ענות mansuetudo. R. **ענה**.

2) et 3) o.

4) *Effectus:*

חצות medium. R. **חצה**.

5) — 7) o.

§. 26.

Form. fem. definit. in **ות**, ut

קבלות ex **קבל** f. **קבל** (§. 3. 4.)

קבלות ex **קבל** (§. 5.)

קבלות ex **קבל** (§. 8.) f. **קבל** (§. 9.)

קבלות ex **קבל** (§. 9.)

קבלות ex **קבל** (§. 11. 13.)

קבילות ex **קביל** (§. 17.)

Notione

1) *Actionis, passionis, qualit. rel.*

אילות robur, virtus. R. **איל**.

2) *Subjecti:*

רעות focius, focia. R. **רעה**.

3) *Objecti:*

פרות cibus. R. **פרה**.

4) *Effectus*:

עדות testimonium, praeceptum, lex. R. יַעַר.
Arab. وعد.

5) *Instrumenti f. medii*:

הַלְמוֹת malleus. R. הַלֵּם.

6) *Temporis*: ו.7) *Loci*:

חֲנוּת cellula, mansiuncula. R. חֲנָה Chald.

Observatio: Nomina desinentia in וֹת, simul
cum מ praeformativo, vid. §. 27. 28.

§. 27.

Form. cum מ praeformativo.

a) מִקְכָּל f. מְקַכֵּל.

subaddita et terminatione fem. הָ.

Notione

1) *Actionis, passionis, qualit. rel.*

מִשְׁלֹחַ emissio (extensio manus). R. שְׁלַח. —

2) *Subjecti*:

בֶּן filius, soboles. R. בֵּן.

3) *Objecti*:

מִטְמוֹן thesaurus. R. טֶמֶן.

4) *Effectus*:

מַעֲוָה placenta. R. עֲוָה (עֵבָה).

5) *Instrumenti f. medii*:

מִשְׁרָה mensura. R. שֹׁר.

Observ. Reliqua, cum מ instrumenti, ejusdemque
notione, vid. f. l. sub *Particip.*

6) *Tem-*

6) *Temporis*:

מִלְקוֹשׁ tempus ferotinum. Pluvia ferot. R. לְקַשׁ.

7) *Loci*: Vid. nomina cum מ loci, ejusdemque notione formali, f. l. sub Futur.

§. 28.

Form. cum מ praeformativo,

b) מִקְבֵּל. מִקְבֵּל. — מִקְבֵּל. מִקְבֵּל.
מִקְבֵּל. מִקְבֵּל. — מִקְבֵּל. מִקְבֵּל.

Subaddita et term. femin.

ית et וּת, ת, ת.

Notione

1) *Actionis, passionis, qualit. rel.*

מִמְשָׁה unctio. R. מִשָּׁה.

2) *Subjecti*:

מִמְשָׁל, מִמְשָׁלָה, מִמְשָׁלָה, מִמְשָׁלָה dominus.
R. מִשָּׁל.

3) *Objecti*:

מִלְאָכָה, מִלְאָכָה, מִלְאָכָה opus, cui immittitur
manus. R. לְאָךְ Aeth.

4) *Effectus*:

מִכְתָּב scriptura, scriptum. R. כְּתָב.

5) *Instrumenti f. medii*:

מִרְקָחָה, מִרְקָחָה unguentum, pigmentum. R. רְקָח.

Observ. Vid. et nomina instrumenti notione sub
Particip. —

6) *Temporis*:

מִשְׁחָר diluculum. R. שָׁחַר.

7) *Loci*:

מִזְעָר vid. §. seq. Nr. 7. מִזְעָר.

§. 29.

Formae cum מ praeformativo,

מִקְבֵּל. מִקְבֵּל. מִקְבֵּל. מִקְבֵּל c)

Subaddita et termin. fem. ה, vel ת.

Notione

1) Actionis, passionis, qualitatis, rel.

מִסְפָּר planctus. R. סִפָּר.

מִרְאָה visio, adspectus. R. רָאָה.

מִוְעָד constitutio f. determinatio loci et temporis.
R. יָעַד.

2) Subjecti:

מִסְכֵּן pauper. R. סָכַן.

3) Objecti:

מִקְנָה opes, grex. R. קָנָה.

4) Effectus:

מִוְעָצָה consilium. R. יָעָץ.

5) Instrumenti f. medii:

מִרְפָּא it. medicamentum, medicina. R. רָפָא.

6) Temporis:

מִוְעָד tempus statutum. R. יָעַד.

7) Loci:

מִנְלָה pascuum. R. אֶתְח. נָלָה.

Observ. Reliqua nomina, quibus inest loci notio,
ceu e futuro formata, infra quaerito f. l.

§. 30.

Formae cum מ praeformativo,

מִקְבִּיל et מִקְבִּיל d)

Notione

1) Actionis, passionis, qualit. rel.

מִשְׁחִית perditio. R. שָׁחַת.

מִחְמוּר desiderium. R. חָמַר.

2) Sub-

2) *Subjecti*:

רור vagus, exul. R. רור.

3) *Objecti*:

מנור it. timoris objectum. R. צור.

4) *Effectus*:

מריבה lis, rixa. R. ריב.

5) *Instrumenti* f. *medii*. Vid. *Observat.* ad §. 27.
Nr. 5.

6) *Temporis*: o.

7) *Loci*. Repet. *Observat.* ad §. 27. Nr. 7.

§. 31.

Nomina cum $\aleph$ praeformativo, formarum

אֶקְבֹּל	}	ex Infinit. form. קֵבֵל §. 3.	} cum $\aleph$ prosthetico.
אֶקְבֹּל			
אֶקְבֹּל et אֶקְבֹּל	}	ex Infinit. form. קֵבֵל (§. 8.) f. קֵבֵל (§. 6.)	
אֶקְבֹּל			
אֶקְבֹּל			
אֶקְבֹּל			
אֶקְבֹּל			
אֶקְבֹּל	}	ex Infinit. form. קֵבֵל (§. 13.)	
אֶקְבֹּל			
אֶקְבֹּל	}	ex Infinit. form. קִבֹּל (§. 15.)	
אֶקְבֹּל			

Notione

1) *Actionis*, *passionis*, *qual.* &c.

אֶבְחָה divisio, interfectio. R. אבה Arab.

2) *Subjecti*:

אֶפְרַח pullus avium. R. פרח.

3) *Objecti*:

אֶתְנָה merces. Donum pec. meretricium. R. תנה.

4) *Effectus*:

אֶגְרוֹף pugnus. R. גרף convolvit.

5) *In-*

5) *Instrumenti f. medii:*

בַּטֵּן f. בַּנֵּט. R. אֲבֵט balteus.

6) *Temporis:*

אֲשֵׁמֶרֶת, אֲשֵׁמֶרֶה pervigilium. R. שֹׁמֵר.

7) *Loci:*

אָסֶם (pro אֲשֵׁים ?) horreum. R. שִׁים, סִים.

§. 32.

Nomina cum ך paragogico, praeviis vocalibus
vel *a*, vel *i*, vel *o*, vel *u*:

וּן יוּן יִין יֶן.

Notione, eaque intensiva,

1) *Actionis, passionis, qualitatis, rel.*

אֲבָדָן, אֲבָדָן perniciēs, exitium. R. אָבָד.

הִגִּיזָן meditatio. R. הִגִּי.

2) *Subjecti:*

חֲשָׁמָן magnus. R. חֲשָׁם (Ar.)

קָצִין dux, magistratus. R. קָצָה (Kadi. Ar.)

אֲבִיזָן pauper. R. אָבָה, אָבִי, —

3) *Objecti:*

אֲתָבָן donum. Vid. §. 31. אָתָבָה.

קָרָבָן id. (oblatio). R. IV. obtulit.

4) *Effectus:*

בִּבְיָן aedificium. R. בָּנָה, בָּנִי.

5) *Instrumenti f. medii:*

לִשָּׁן lingua. R. לִשָּׂה (Ar. per לִשָּׁ) linxit.

6) *Temporis:*

נִיפָן Nifan, mensis, a נִיפֶס vexillum. Quasi: Martius, a Marte.

7) *Loci:*

בֵּיתָן domus (magnifica), palatium. R. בֵּית, בֵּיתָן.

C A P. II.

Nomina petita e Futuro Conj. I. (Kal.)

Futura Conj. I. (Kal.)

§. 33.

Nomina cum מ praeformativo, significantia locum, formarum

1) מִקְבֵּל מִקְבֵּל	2) מִקְבֵּל מִקְבֵּל מִקְבֵּל מִקְבֵּל	3) מִקְבֵּל מִקְבֵּל מִקְבֵּל	4) מִקְבִּיל מִקְבִּיל	5) מִקְבִּיל מִקְבִּיל
-------------------------	---	-------------------------------------	---------------------------	---------------------------

1) Formae Nr. 1. litera radicali med. munita vocali Cholem:

Notione

A) loci, in quo? (ubi?)

מִלֵּן diverforium. R. לֵּן, לֵּן.

מִסְתֹּר latibulum. R. סֹתֵר.

B) loci, quo? (ad quem?) (wohin?)

מִנוֹס refugium. R. נוֹס.

C) loci, per quem?

מִבוֹא it. locus, per quem intratur. R. בּוֹא.

2) Formae Nr. 2. med. rad. vocali (־) munitâ; addita et subinde term. fem. תִּי.

Notione

A) loci, in quo? (ubi?)

מֵאֵרֶב locus infidiarum. R. אֵרֶב.

מִיֹּשֶׁב fedes. R. יֹשֶׁב.

B) loci, quo? (wohin?)

מִקּוּהָ confluxus aquarum (locus). R. קוּהָ.

C) loci, per quem?

מֵעֲלָה gradus. R. עֲלָה.

3) For-

3) Formae Nr. 3. med. rad. vocali (..) efferendâ:

Notione

A) loci, ubi? s. in quo?

מרעה pascuum. R. רעה.

מקהל congregationis locus. R. קהל.

B) loci, ad quem? (wohin?)

מכשלה offendiculum. R. כשל.

C) loci, per quem?

מחזה fenestra. R. חזה.

4) Formae Nr. 4. med. rad. voc. י notata:

מרעית pascuum. R. רעה.

5) Formae Nr. 5. med. rad. voc. ו munitâ:

Notione

A) loci, in quo?

מבוע scaturigo. R. נבע.

B) loci, ad quem? o.

C) loci, per quem?

מאורה caverna. R. אור. —

§. 34.

Nomina cum מ praeformativo et significatione
temporis formali. E. g.

משחר diluculum.

מוער tempus — indictum. &c.

§. 35.

Nomina cum י praeformativo; significatione formali
admodum varia:

1) Formae, med. rad. Cholem munitâ:

יקוש auceps. R. קוש. Al. יקש et נקש.

2) Formae, med. rad. (ו) munita:

יצהר oleum; olea. R. צהר et זחר.

3) For-

- 3) *Formae, med. rad. per (..) efferenda:*
 יֵשֵׁשׁ (ex יֵשֵׁשׁ) fenex. R. יֵשֵׁשׁ.
 4) *Formae, med. rad. per י movendâ:*
 יָרִיב litigiosus. R. יָרִיב.
 5) *Formae, med. rad. per י animandâ:*
 יִלְקוּט pera. R. לִקַּט.

§. 36.

Nomina cum ת praeformativo, subinde et accedente terminatione fem. ת. f. ה.

Notione

- 1) *Actionis, passionis, qualit. &c.*
 תֹּאֲבָה occurfus. R. אָבָה.
 תְּזָמֹול retributio. R. זָמַל.
 תְּכָלִית extremitas. R. כָּלָה.
 2) *Subjecti:*
 תְּחָמָס struthio. R. חָמָס.
 תִּירוֹשׁ mustum. R. יֵרֶשׁ.
 תִּישָׁב incola, inquilinus. R. יֵשֵׁב.
 3) *Objecti:*
 תְּקָוָה it. spei objectum. R. קוֹה.
 4) *Effectus:*
 תְּמוּמָה figura, imago. R. מוֹן, מִין.
 5) *Instrumenti f. medii:*
 תְּמֹרוֹק mundus muliebris. R. מָרוֹק.
 תְּלַבֹּשֶׁת vestis, indumentum. R. לְבָשׁ.
 6) *Temporis:*
 תְּמִיד tempus perpetuum. R. מִיד, מִיד.
 7) *Loci:*
 תְּהוֹם (pro תְּהוֹם) mare, oceanus. R. הוֹם.

CAP. III.

Nomina petita e Participiis Conj. I.
(Kal.)

Nominibus, petitis ex Participiis, plerumque *Sub-
jecti* notio inest; saepiuscule et *instrumenti* s. *medii*;
objecti autem et effectus non, nisi rarissime:

A) Participia benonim:

§. 37.

Formae קובל (et קובל),

subaddita et term. fem. ת. ו. ה.

Notione *Subjecti*, e. g.

אויב inimicus. R. איב.

מושל dominus. R. משל.

§. 38.

Formae קובל.

Notione vel *Subjecti*, vel *instrumenti*, e. g.

ארץ rota. R. ארץ (פנה).

חותם annulus obsignatorius. R. חותם.

§. 39.

Formae קובל.

בהן pollex. R. בהן.

רמח lancea. R. רמח.

ארח viator. R. ארח.

שרש radix. R. שרש. Coll. et §. 4. Nr. 2. et 5.

§. 40.

Formae קבל et קבל. E. g.

אפל obscurus. R. אפל.

זקן senex. R. זקן.

דָּם (ex דָּמָה) sanguis. R. דָּמָה.
 אָח (ex אָחָה) frater. R. אָחָה.
 קָשָׁה durus. R. קָשָׁה.
 לֹץ (ex לֹץ) irrisor. R. לֹץ.
 זָר (ex זָר) superbus. R. זָר. Coll. et §. 11. Nr. 2.
 et 5.

§. 41.

Formae קָבַל. E. g.

הֹלֵךְ ambulans, viator. R. הֹלֵךְ.
 עֵשֶׂב herba. R. עֵשֶׂב.
 אָתָּה (ex אָתָּה) Nota accusativi. R. אָתָּה.
 בֶּנֶה (ex בֶּנֶה) filius. R. בֶּנֶה.

§. 42.

Formae קָבַל, fem. קָבְלָה et קָבְלָת.

חָכָם sapiens. R. חָכָם.
 יָשָׁר rectus. R. יָשָׁר.
 מָר (ex מָר) amarus. R. מָר.
 זָר (ex זָר) peregrinus, barbarus. R. זָר.

§. 43.

Formae קָבַל. E. g.

שָׁלוּ coturnix. R. שָׁלוּ, שָׁלָה.
 גִּבֹּר vir. R. גִּבֹּר.
 טָל (ex טָל) ros. R. טָל.
 עָמָם (ex עָמָם) populus. R. עָמָם.

§. 44.

Formae קָבַל et בִּית. E. g.

אֶרֶץ terra. R. אֶרֶץ.
 גִּבֹּר vir. R. גִּבֹּר.

בַּעַל dominus.

חַךְ (ex חֶכֶךְ) palatum. R. חֶכֶךְ.

אִם (ex אִמָּם) mater. R. אִמָּם.

סָף (ex סִפָּף) limen. R. סִפָּף.

עֵיט avis rapax. R. עֵיט.

תֵּיש caper. R. תֵּיש.

§. 45.

Formae קָבֹל. E. g.

אֲדֹן dominus. R. אֲדֹן.

וִּתְּם, יִתְּם pupillus. R. וִּתְּם, יִתְּם.

שָׁחַר niger. R. שָׁחַר.

רִזֵּן princeps. R. רִזֵּן.

קִצָּץ et קִצָּה it. קִיץ. R. קִיץ spina.

בוֹשׁ erubescens. R. בוֹשׁ.

תָּמַם it. integer. R. תָּמַם.

§. 46.

Formae קֹבֵל. E. gr.

בֹּכָה f. בּוֹכִי flens. R. בֹּכָה.

פֹּרֵה f. פּוֹרֵי frugifer. R. פֹּרֵה.

הֹמָה f. הוֹמִי strepens (locus —). R. הֹמָה.

B) Participia cum מ praefixo, eoque instrumentali.

Formarum

§. 47.

מִקְבֵּל f. מִקְבֵּל. E. g.

מִשְׁקַל pondus (quo ponderatur). R. מִשְׁקַל.

מִחְסוֹם capistrum. R. מִחְסוֹם.

מִצּוֹר f. מִצּוֹרֶה rete. R. מִצּוֹר, צִיד.

§. 48.

§. 48.

מִקְבֵּל . מִקְבֵּל . מִקְבֵּל . E. g.

tribula. R. רגג Arab.

forceps. R. לקח.

dolabra. R. עצר.

pes. R. צעד.

§. 49.

מִקְבֵּל . מִקְבֵּל . מִקְבֵּל . E. gr.

tegumentum. R. כסה.

pallium. R. עטה.

vinculum. R. אסר (pro מאסר) מוסר.

§. 50.

מִקְבֹּל . E. gr.

follis. R. נפח.

scalprum. R. קצע.

C) Participia Pahul et Pahil,

in verbis notionis transitivae, passiva; intransitivae autem quasi activa; ita, ut illic *Objectum*, hic *Subjectum* actionis &c. indigitetur.

§. 51.

Form. קָבֹל,

a) in verbis transitivis; notione *Objecti*:

natus. R. ילר.

dictum, effatum. R. נאם.

b) in verbis *intransitivis*; notione *Subjecti*:

שָׁכַר ebrius. R. שכר.

בָּטַח fretus, confusus. R. בטח.

אֵשׁ ignis. R. אור.

c) in verbis *qualitatis* f. *status*; notione *Subjecti*:

עָרָם callidus. R. ערם.

אָנֵשׁ infirmus, aeger. R. אנש, أنث.

חָוִם niger. R. (Ar.) חום.

§. 52.

Form. Particip. קָבִיל

a) in verbis *transitivis*, notione *Objecti* f. *passiva*:

אָסַר vinctus. R. אסר.

בָּחַר electus. R. בחר.

חָיַר aenigma. R. חיר.

b) in verbis *intransitivis* et *passivis*, notione *Subjecti*:

בָּרַח fuga elapsus. R. ברה.

יָגַע defatigatus. R. יגע.

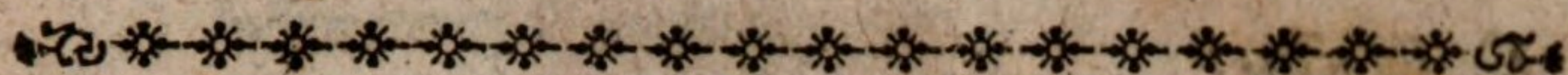
בֵּן filius. R. בן, נון.

c) in verbis *qualitatis* et *status*:

בָּהַר nitidus. R. בהר.

צָעַר parvus. R. צער.

צִיץ (pro צִיץ). R. ציץ.

SECTIO II.

Nomina petita e Conjug. II. (Pihhel.)

C A P. I.

Petita ex Infinitivo a Conjug. II. (Pihhel.)

Infinitivi.

§. 53.

Form. קָבַל et קִבְּלָה,

accedente et terminatione feminina

קִבְּלוּת. קִבְּלָה. קִבְּלָת. קִבְּלָה. E. gr.

Notione, eaque intensiva

1) *Actionis, passionis, qualitatis, status &c.*

רחם commiseratio. R. רָחַם.

פָּלַט liberatio. R. פָּלַט.

קָטַר suffitus. R. קָטַר.

אִוֵּל stultitia. R. אִוֵּל.

עִקְשׁוּת perversitas. R. עִקְשׁ.

2) *Subjecti:*

אַחֵר f. אַחֲרֵת alius, a. R. אַחֵר.

חֵרֵשׁ surdus. R. חֵרֵשׁ.

אַלֵּם mutus. R. אַלֵּם.

3) *Objecti:*

נִדְּחָה expulsus. R. נִדְּחָה.

צִוָּה (ex צִוָּה f. צִוָּה) praeceptum. R. צִוָּה.

קוּה (ex קוּה f. קוּה) amissus &c. R. קוּה.

4) *Effectus*:חֶלֶק *it. pars.* R. חֶלֶק.דְּבַר *fermo, locutio.* R. דְּבַר.5) *Instrumenti f. medii*: o. Sed vid. infr. Cap. 3. §. 61.6) *Temporis*: o.7) *Loci*:קֶלַח *ahenum, olla.* R. קֶלַח et חֶלֶק? Coll. et §. 59.

§. 54.

Form. קָבַל et קִבֵּל, Pass. קָבַל et קִבֵּל;

accedente et terminatione fem.

וּת et תּ, ה.

Notione, eaque intensiva

1) *Actionis, passionis, qualitatis et status.* E. gr.אֲדָרַת *praestantia, excellentia.* R. אָדָר.בִּקְרָה *inquisitio, peruestigatio.* R. בָּקָר.2) *Subiecti* *):אֵיל *cervus.* R. אֵיל.גִּנֵּב *fur.* R. גִּנֵּב.*Passiv.*יָלַד *qui gignitur, nascitur.* R. יָלַד.3) *Objecti*:חֶרֶב *f. חֶרְבָּה exsiccatum.* R. חֶרֶב. (?)*Passiv.*אָכַל *quod confrimitur.* R. אָכַל.4) *Effectus*: o.5) *In-**) Sed vid. et infr. Cap. 3. *Participia.* —

5) *Instrumenti f. medii:*

טַבַּע, טַבָּעָה, טַבַּעַת annulus obsignatorius. R.
טַבַּע. Coll. et Cap. 3. §. 61.

6) *Temporis:* o.

7) *Loci:* o.

§. 55.

Form. קָבַל, קָבַל, Pass. קָבַל,

subaddita et terminatione femin.

קָבַלְתָּ. קָבַלְתָּ.

Notione intensiva

1) *Actionis, passionis, qualit. et stat.*

מָאָס contemptus. R. מָאָס.

יָסַר correptio, eruditio. R. יָסַר.

בִּקְרָת inquisitio. R. בִּקְרָת.

סָבַל oneratio, onus. R. סָבַל.

2) *Subjecti:*

גִּבּוֹר fortis, heros. R. גִּבּוֹר.

קָנָא vehementer aemulus. R. קָנָא.

3) *Objecti:*

יָלֹד natus. R. יָלֹד.

4) *Effectus:*

יָלֹד vid. Nr. 3.

5) *Instrumenti f. medii:*

רֶחֶק catena. R. רֶחֶק.

כִּנּוֹר cithara. R. כִּנּוֹר, כִּנֹּר.

6) *Temporis:* o.

7) *Loci:*

בָּחִין specula. R. בָּחִין.

§. 56.

Form. קבול. קבול.

Notione intensiva

1) *Actionis, passionis, qualit. et stat.*

חלוק laevitas. R. חלק.

כפור expiatio. R. כפר.

2) *Subjecti:*אלף familiaris, socius. It. dux. Inde: bos.
R. אלה.

למר affuetus, doctus. R. למר.

3) *Objecti:*

שכל orbatus. R. שכל.

צמק uva passa. R. צמק.

4) *Effectus:*

אשר gressus. R. אשר.

פקד mandatum. R. פקד.

5) *Instrumenti f. medii:*

רתק catena. R. רתק.

חתל fascia. R. חתל.

6) *Temporis:* o.7) *Loci:*

בחן specula. R. בחן.

§. 57.

Form. קביל et קביל.

Notione intensiva

1) *Actionis, passionis, qualit. et status:*

צפה f. צפיה speculatio. R. צפה.

2) et 3)

2) et 3) *Subjēti* f. *objēti*:

צַדִּיק justus. R. צַדִּיק.

אַסִּיר ligatus, captus. R. אַסִּיר.

Observ. Nomina formae קָבִיל *Subjēti* notione
peti posse et e Participio, vid. cap. 3. —

4) *Effectus*:

צַפִּיחִית?

5) *Instrumenti* f. *medii*:

פִּטִּישׁ malleus. R. פִּטִּישׁ.

6) *Temporis*: o.

7) *Loci*: o.

§. 58.

Nomina paragogica orta ex Infinitivo Conj. II.
(Pihhel) formarum

קָבִלֹן . קָבִלֹן . קָבִלֹן . קָבִלֹן .

Notione, eaque intensiva

1) *Actionis*, *passionis*, *qualit.* et *stat.*

שָׁבֶתֹן quies (omnimoda). R. שָׁבֶת.

עָצֶבֹן dolor. R. עָצֶב.

2) *Subjēti*:

קִנְמוֹן cinnamomum. R. קִנְמוֹן Ar.

דָּרְבֹן stimulus peracutus. R. דָּרְבֹן.

3) *Objēti*:

עֶרְבֹן pignus. R. עֶרְבֹן.

4) *Effectus*:

חֲשָׁבוֹן inventum excogitatum. R. חֲשַׁב.

5) *Instrumenti* f. *medii*:

צָוֶרֶן collare, monile. R. צֹרֶר, צֹרֶר.

קֶלְשׁוֹן furca. R. לָקַשׁ.

6) *Temporis*: ם.7) *Loci*: ם.

CAP. II.

Nomina petita e Futuro Conj. II. (Pihhel.)

§. 59.

Nomina cum מ, eoque locali, praefixo,
Notione loci

מִקְטָרֶה altare. R. קֶטֶר.

מִבִּשְׁלָה culina. R. בִּשְׁלָה.

§. 60.

Nomina cum ת praeformativo,
notione

Actionis: תִּבְלָלִי suffusio. R. בִּלְלָה.*Subjecti*: תִּאֲשׁוּר ...

CAP. III.

C A P. III.

Nomina petita e Participio Conj. II.
(Pihhel.)

Participio Conjug. II. originem debere credi
possent

Nomina formarum

קָבַל et קָבַל, קָבִיל

notione *subjecti*, sed credi et possent *Infinitivi*,
notione *subjectiva*. Coll. §. 54. et 57.

Sed credi debent

§. 61.

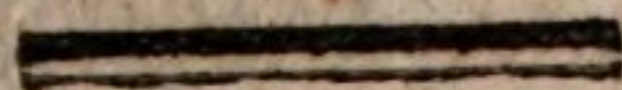
Nomina cum מ praeformativo notionis instru-
menti:

מִכְסָּה tegumentum, h. e. id, quo tegitur. R. כִּסָּה.

Duo occurrunt notione *objecti*:

מִקְרָה contabulatum. R. קָרָה.

מִתְעַב abominabile. R. תֵּעַב.

SECTIO III.

*Nomina petita e Conjugationibus III.
et reliquis.*

CAP. I.

Nomina, quae originem debent Infinitivo Conjugationum III. et reliquarum.

§. 62.

A) Formae simplicis, nec non compositae **ו** praeformativo, accedente et terminatione fem.

Notione

1) Actionis, passionis, qualit. et stat.

Conj. III. קוֹבֵּל.

פועל operatio, opus. R. פֶּעַל.

Conj. IV. act. (Hiph.)

הַשִּׁכַּל intelligentia. R. שִׁכַּל.

Conj. IV. pass. (Hoph.)

הוֹדָה celebratio. R. יָדָה.

מוֹסֵר castigatio. R. יָסַר.

Conj. V. (Hithpah.)

הִתְחַבְּרוּת confoederatio. R. חָבַר.

Conj. VI. (Hithpoh.) ו.

Conj. VII. (Niph.)

נִפְתָּלוֹם luctationes —. R. פָּתַל.

נִחַם poenitentia. R. נָחַם.

Conj. VIII. Pithhel. (קִתְּבָל).

הִלֵּל (ex הִתְלַל) illusio. R. הָלַל.

מִהִתְלַל id.

Conj. IX.

Conj. IX.

גִּבּוֹן eminentia. R. גִּבּוֹן.
 סִגְרִיר pluvia vehemens. R. סִגְרִיר.
 רוֹמָמָה, רוֹמָמוֹת exaltatio, elatio. R. רוֹם.
 נִיחָח quies, acquiescentia. R. נִיחָח.
 שְׁאֵן, f. הָ, securitas, tranquillitas. R. שְׁאֵן.

Conj. X.

שִׁלְהֶבֶת flamma. R. לֶהֶב. Coll. Nr. 2.

Conj. XI. XII. o.

Conj. XIII.

שִׁחָה adoratio. R. שִׁחָה.
 דְּרוֹשׁ inquisitio. R. דְּרוֹשׁ.

Conj. XIV.

יֶרֶק flavedo, splendor. R. יֶרֶק.
 פִּקְחֻקֹּחַ apertio. R. פִּקְחָה.
 אִסְפָּסוּף collectio. R. אִסְפָּה.

Conj. XV.

קִשְׁקִשֹּׁת squammularum congeries. R. קִשָּׁה.
 תַּעְתְּעִים errores. R. תַּעֲהָה.

Conj. XVI. o.

Conj. XVII.

קִרְרִי invasio, irruptio hostilis. R. קִרְרִי Ar.

Conj. XVIII. XIX. o.

Conj. XX.

זָרַר forbitio, deglutitio. R. זָרַר Chald.
 טָלְטָל ejectio, projectio. R. טָל.
 מָרַר moeror. R. מָרַר.
 בָּבַל confusio. R. בָּלַל.

2) Subjecti:

Conj. III — VIII. o.

Conj. IX.

עוֹלָל infans. R. עוֹל, עוֹלָל.

Conj. X.

Conj. X.

שִׁלְהַבַּת flamma. R. להב.

Conj. XI — XIII. o.

Conj. XIV.

עֵקֶל tortuosus. R. עקל.

חֲפִירָה talpa. R. חפר.

פִּתְלָל contortus, tortuosus. R. פתל.

יֵצָא natus, propago. R. יצא.

Conj. XV.

עֲרֵה (apoc. ex עֲרֵעָה) nudus. R. ערה.

Conj. XVI — XIX. o.

Conj. XX.

דָּרֵה carduus. R. דרר.

כָּכַר orbis; talentum &c. R. כרר.

3) Objecti:

Conj. III.

שׁוֹמֵם, שׁוֹמְמָה desolatus, a. R. שׁמם.

זֹרָה quod ventilatur. R. זרה.

Conj. IV.

הַפְּלֵא admirandum. R. פלא.

מוֹצֵק fufum. R. יצק.

Conj. V — VIII. o.

Conj. IX.

שַׁעֲרוֹר f. הַיֵּת et יֵת res horrenda. R. שער.

מִטְעָמִים f. מִטְעָמִים cupediae. R. טעם.

Conj. X — XIX. o.

Conj. XX.

גִּלְגֵּל res volubilis. R. גלל.

זָרָר, זָרָר coll. זָרָר undequaque cinctus. R. זור, זור.

גִּלְגֻּל cranium, caput. R. גלל.

4) Ef-

4) *Effectus* :

Conj. III.

סלל agger, terra aggesta. R. סלל.

תאר (תאר) forma. R. תאר.

Conj. IV. Pass.

מוצק fufum. R. יצק.

Conj. V — VIII. o.

Conj. IX.

אגדה fasciculus. Agmen, cohors. R. אגד.

Conj. X — XIII. o.

Conj. XIV.

הבהבים pl. dona. R. יהב.

חברות pl. notae f. maculae variae et copiosae.
R. חבר.

Conj. XV. XVI. o.

Conj. XVII.

הידד celeusma. Vox ovantium. R. הדר Ar.

קטור fumus, vapor. R. קטר.

Conj. XVIII. XIX. o.

Conj. XX.

ברברים pl. animalia lectissima etc. R. ברר.

סללות corbes. R. סלל Ar.

5) *Instrumenti f. medii* :

Conj. III. o.

Conj. IV. Pass.

מוצקה infundibulum. R. יצק.

Conj. V — VIII. o.

Conj. IX.

התלה fascia. R. התל.

Conj. X. XI. o.

Conj. XII.

חצוצרה tuba. R. חצר.

Conj. XIII. o.

Conj. XIV.

Conj. XIV.

מִטְאֵטָא scopa. Vid. Conj. XX.

Conj. XV. XVI. o.

Conj. XVII.

כִּישׁוֹר verticillum. R. כֶּשֶׁר.

כִּילְפוֹת bipennes. R. כֶּלֶף Chald.

Conj. XVIII. XIX. o.

Conj. XX.

צִלְצַל, צִלְצֵל cymbalum tinnulum. R. צֶלֶל.

טוֹטְפוֹת pl. frontalia. R. טוֹף Arab.

שֶׁרֶשֶׁה, שֶׁרְשָׁה catena. R. Syr. —

6) *Temporis*: o.

7) *Loci*:

Conj. III — VIII. o.

Conj. IX.

בְּהֶלֶל pascuum. R. בָּהֶל.

בְּעֵצוֹץ vepretum. R. נֶעֶץ.

Conj. X — XVI. o.

Conj. XVII.

צִילְחָה paropsis. Vid. Nr. 5. Conj. XVII.

הֵיכַל palatium. R. הַכֶּל.

Conj. XVIII. XIX. o.

Conj. XX.

צִנְצָנָה urna, theca. R. צֶנַן, צוֹן.

§. 63.

B) Nomina paragogica, desinentia in וֹן, orta
e Conjug. III — XX.

Conj. VII.

אֶפְרִיֹן lectus nuptialis. R. פֶּרֶה.

Conj. IX.

אֶבְדֹן abyssus, infernus. R. אֶבֶר.

C A P. II.

Nomina orta ex Futuris Conjugationum III-XX.

§. 64.

Nomina e Futuris orta cum מ praeformativo,
eoque locali:

Conj. III. o.

Conj. IV. (act. & pass.)

מולדת nativitas. Nativitatis locus. R. ילד.

משקה locus irriguus. R. שקה.

מוסד fundamentum. R. יסד.

מורר locus declivis. R. ירר.

Conj. V — XX. o.

§. 65.

Nomina cum ת praeformativo,
Notione

1) Actionis, passionis, qualit. &c.

Conj. IV. Act. et Pass.

תבל confusio. R. בלל.

תוגה moeror. R. ינה.

תבערה exarsio. R. בער.

תולדה origo, natales. R. ילד.

2) Subjecti:

Conj. IV.

תלמיד discipulus. R. למד.

תושב inquilinus. R. ישב.

3) Objecti:

Conj. IV.

תחנה (Nr. i.) objectum supplicationis. R. חנן.

4) Effectus:

Conj. IV.

תולדה posteritas. R. ילד.

תורה lex. R. ירה.

5) *Instrumenti s. medii:*

תִּמְרִיק mundus muliebris. R. מֶרֶק.

6) *Temporis:*

Conj. IV. Hiph.

תְּמִיד perpetuitas. R. מִיד. מִיד.

Et e 3 m. sing. Fut. Hiph. orta videntur haec:

יְחִיל exspectans. R. חֹל.

יָפִיחַ index, praeco. R. פֹּחַ.

יִלֵּק locustae species. R. לֶקֶק.

יִרְהַ pluvia autumnalis. R. רוּה.

C A P. III.

Nomina orta ex Participiis Conjugat. III-XX.

§. 66.

Nomina cum מ praeformativo notionis instrumenti:

Conj. III.

מֵאֵזַן (pro מֵאֵזֶן) Dual. מֵאֵזֶיִם bilanx, qua libratur. R. אֵזֶן, וְזָן.

Conj. IV.

מֵלֶמֶר stimulus. R. לֶמֶר.

מֵאֲכֵלֶת culter. R. אֲכֵל.

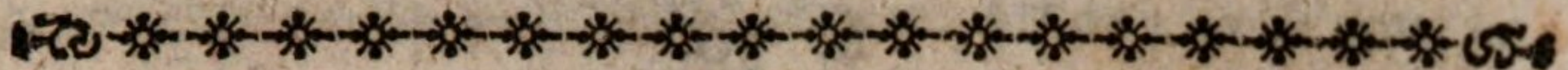
מֵגֶן clypeus. R. גֶּן.

מֵעֲטָפָה operimentum, velamen. R. עֲטָף.

Conj. V — XIX. o,

Conj. XX.

מֵטֵאֵטֵא scopa, qua everritur. R. טֵא.

SECTIO IV.

Nomina aucta a fine per $\square$ s. per י.

§. 67.

Nomina aucta in fine per $\square$.

$\square$ additum in fine

- 1) unitatis notionem auget, h. e. infert nomini vim collectivam. E. g. $\square$ בָּנִים ex בֶּן est: muscarum congeries.

Inde subadditum $\square$ est et terminationi plur. num. י, ita ut prodiret $\square$ י.

- 2) auget s. intendit significationem. V. gr. אֱמִנָּם (ex אֱמֵן certitudo) certissimum. Adv. certissime. —

§. 68.

Nomina aucta a fine per י, quod est vel

- 1) Nota pluralis numeri, in nominibus masc. gen., et quidem

a) praevio (-). E. g. בָּנִים , בָּנִי ; vel (י) ut: בָּנֵי .

b) praevio (·). E. g. בָּנִי , בָּנֵי rel. Cui plerumque additur $\square$ collectivum (§. 67. Nr. 1.)

c) praevio (..). E. g. בָּנֵי . Quam adhibent Hebraei plerumque in statu constructo.

§. 69.

- 2) Nota generis feminini. Ut בָּנֵי , בָּנֵי rel.

§. 70.

3) Terminatio nominum adjectivorum quorundam:

a) in genere, v. gr.

בְּגִידִי principalis. R. כְּנֶר.

קֶרְמֹנִי orientalis. R. קֶרֶם.

b) in specie

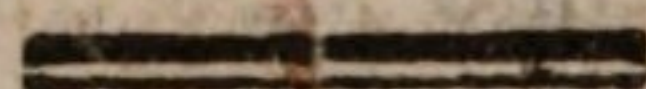
α) patronymicorum et gentilium, e. g.

כְּנַעֲנִי Cananaeus.

מוֹאָבִי Moabiticus.

β) numeralium, eorumque ordinalium, v. g.

שְׁלִישִׁי tertius, ex שְׁלִישׁ f. שְׁלוֹשׁ tres.

LIBER II.

DE

LITERARUM VOCALIUM APUD HEBRAEOS INDOLE AC RATIONE SINGULARI.

Quos *Grammaticae nostrae Hebr.* §. 13. de *indole literarum vocalium* tradidimus canones, in atrio *Lexici nostri* non possumus non repetere, cum et futuri sint, qui, praeceptorum nostrorum *Grammat.* ignari, uti hoc *lexico nostro* cupiant.

§. 71.

Tres sunt Hebraeis literae vocales א, י, ם, in quarum censum saepissime venit et ם, sed in fine vocum collocatum tantum, cuique non impressum est Mappik.

Literae autem istae vocales et consonantium naturam induunt; fere ut *w* et *i* Germanorum modo vocalium, modo consonantium sunt numero. Sic *w*, in *wehe*, est consonans, vocalis autem in *Schaw*, (ut olim certe scribere solebant nostrates loco *Schau*); sic *i* in *Jeglicher* vocalis est in media, consonans in prima syllaba. Perinde se habet litera *u* Romanorum. In voce *uua* vocalis est in priori syllaba, consonans in posteriori. Sic et Hebraeorum literae vocales saepissime adsciscunt consonantium naturam.

Reg. I. *Litera vocalis* (destituta ipsa et puncto vocali et Schva) *praevio puncto vocali, eoque homogeneo, tunc quiescens^a), vocalis natura gaudet.* —

D 3

V. g.

^a) Legere enim soles punctum vocale praevium, subsequente *litera vocali* omissa.

V. g. in בְּנֵי quiescunt נ et י, praevio utrobique puncto vocali, homoganeo; quiescentes autem vocalium naturam exhibent.

Homogeneum literae vocal. dicitur punctum vocale praevium, cujus sonus respondet literae.

Respondent autem

literae נ, vocales praeviae α, e, o. ^{b)}

— ו, — — o, u. ^{c)}

— י, — — e, i. ^{d)}

— ה, — — a, e, o. ^{e)}

Observatio. Interdum quiescunt י et ו praevia vocali α heterogenea. v. c. גָּלַיִן, גָּלַיִן (galá), unde oritur גָּלַיִן (δ. 75.).

δ. 72.

Reg. II. *Literae vocales, quibus perinde prorsus respondet f) punctum vocale praevium, saepiuscule permutantur.*

Respondet literae נ, vocalis α, respondet item literae quiescenti ה; ה igitur, quiescens, et נ permutari *posse*, quoties praecesserit α, patet. Sic scribere licet et קָרָא pro קָרָה et vice versa.

Respondet et literae נ, vocalis e; respondet item literis י et ה. Hinc permutari possunt נ, י et ה praevia vocali e. Inde הָיָא et הָיָה, רוּעִי (Sing.) et רוּעָה Jef. 63, 11.

Respondet literis נ, ו et ה quiescentibus vocalis o. Hinc permutare licet נ, ו et ה, praevia vocali o. Inde לוֹ invenies pro לוֹא, et v. v., פֹּה pro פֹּה, אֶהְיֶה loco אֶהְיֶה.

Ergo

b) בָּא, בָּא, בָּא, בָּא.

c) לוֹ, לוֹ.

d) מִי, מִי.

e) גָּלַה, גָּלַה, גָּלַה, גָּלַה.

f) Sono homogeneum!

Ergo permutare licet

א	et	ה	quiesc.	et	v. v.	} praeviis vocalibus a, e, o.
ה	et	א	—	—	—	
א,	י	et	ה	—	—	praevia vocali e.
א,	ו	et	ה	—	—	praevia vocali o.

§. 73.

Reg. III. *Litera vocalis, praedita puncto (sive vocali, sive Schva), praevioque puncto heterogeneo s), consonantis natura gaudet.*

Sed aegre gaudet. Amat et quasi appetit vocalium naturam, magis sibi congruam, quam induere licet per vocales, apposite ante mutandas. — Mutationis leges vid. Observ. 2.

Observ. 1. Litera vocalis, vocalis vere functa officio (§. 71. Reg. I.) consonantis naturam induit, simul atque acceperit aut punctum vocale, aut Schva. e. g. א in מְצַחָה (ex מְצַחָה); מְצַחָה (ex מְצַחָה).

Observ. 2. Litera vocalis, fortita fortuito consonantis naturam, vel

a) *accepto puncto vocali.* Tunc recuperare annititur suam ipsius naturam, (vocalis scilicet,) ita, ut hoc punctum suum vocale rejiciat ad litteram praecedentem, puncto illius pereunte. v. c. אָם transiit in אָם; קוֹם transiit in קוֹם; קוֹם in קוֹם, h. e. קוֹם; אָרִי in אָרִי (inde אָרִי §. 75. et אָרִי §. 77.) קוֹם in קוֹם. Vel

b) *accepto Schva, sive simplici, sive composito.* Tunc recuperare annititur suam ipsius naturam (vocalis scilicet), ita ut, mutata praecedente vocali brevi in cognatam longam, pereat Schva,

D 4

sive

g) h. e. litterae vocali subsequenti, sono, non respondente.

five sit simplex, five compositum. Sic oritur
v.g. מִצְנֶה ex מִצְנֶה (formae קִבְלָה); לֹאמֹר
ex לֹאמֹר rel.

§. 74.

Reg. IV. *Litera vocali, praevioque puncto vocali heterogeneo, pronunciando junctis, oritur Diphthongus. A diphthongis autem cum abhorreant Hebraei, consulto eas effugiunt. (Vid. §. seq. Reg. V.)*

§. 75.

Reg. V. *Diphthongos devitaturi, mutant Hebraei (ut solent et Arabes) literam vocalem male respondentem praevio puncto vocali, in aliam, quae plane respondeat. (Vid. §. 71. Reg. I.)*

Transit igitur

N { 1) in י, ubi praecesserit Chirek. e. g. צִמִּית
ex צִמִּית formae קִבְלָה.
2) in ו, praevio Kibbuz f. Schurek. e. g. מוֹסֵר
(vinculum) ex מוֹסֵר.

ו { 1) in נ, ubi praecesserit (-), (·) f. (·). e. g.
קָאָם (et denique קָאָם) ex קוּם, (quod ortum erat ex קוּם, formae קִבְלָה. §. 73. Reg. III. Observ. 2. a.) רֹשׁ ex רֹשׁ (pro רֹשׁ vid. l. c.)
2) in י, praevio vel Chirek, vel (·), vel (·). e. g. יִיעֵר pro יוֹעֵד. R. יוֹעֵד. — רֹשׁ ex רֹשׁ (pro רֹשׁ vid. l. c.)
3) in ה tert. rad. praevio (-) vel (·). e. g. נִטָּה
ex נִטָּה, Arab. نَطَا, نَطَو.

- 1) in א, ubi praecesserit (-) f. (◌). e. g. דָּאָן ex דִּין (orto ex דִּין vid. l. c.) — תִּמְנָה pro תִּמְנָה, Rad. יָמַן. —
- 2) in ו praevio vel (◌) *chatuph*, vel *Cholem*, vel *Schurek* f. *Kibbuz*. — e. g. הוֹבֵישׁ ex הִבֵּישׁ formae יֵבֶשׁ. Them. (يَبَس). — יִצָּר ex יִצָּר, R. יָצַר. —
- 3) in ה *tert. rad.* praevio (-) vel (◌). e. g. בָּנָה ex בָּנִי, Arab. بَنِي.

ה, in י, ubi praecesserit *Chirek*. e. g. כָּלִיתָ ex כָּלֵיתָ, formae כָּלֵיתָ.

Observatio. Quando inveneris literam vocalem, abs qua sono abhorret punctum vocale praevium, cogitandum tibi erit de lectionis varietate, quam et in margine (*Kri*) plerumque deprehendes. e. g. יָשׁוּב legendum vel יָשׁוּב vel יָשׁוּב. — אֶזְכֹּר leg. vel אֶזְכֹּר vel אֶזְכֹּר; יֵשֶׁם leg. vel יֵשֶׁם vel יֵשֶׁם *rel.*

§. 76.

Reg. VI. *Litterae vocales, actu quiescentes, cum non moveantur, scribendi compendio, saepe et eliduntur.*

Scilicet eliditur

- א { 1) quiescens in (◌) praevio. e. g. קָם (ex קָם). — מָצַתִּי (ex מָצַתִּי) *rel.*
- 2) quiescens in (..) praevio. e. g. מֵת (ex מֵת). — מֵלֵתִי (ex מֵלֵתִי).
- 3) quiescens in (◌) praevio. e. g. תִּשְׁבָּה (ex תִּשְׁבָּה).
- 4) quiescens in *Cholem* praevio. e. g. תָּבֵא (ex תָּבֵא). אמר (ex אמר dicam).

י { 1) quiescens in Cholem praevio. e. g. קָטַל
(ex קוֹטַל). בָּנֹת (ex בָּנוֹת).
2) quiescens in Schurek praevio. e. g. יָשָׁב
(ex יִשׁוֹב).

י { 1) quiescens in Chirek praevio. e. g. תָּנִיחַם
(ex תָּנִיכִים).
2) quiescens in (..) praevio. e. g. יֵרֵד (ex
יִירֵד).
3) quiescens in (:) praevio. e. g. תַּעֲשֶׂה (ex
תַּעֲשִׂיָה).

ה, quiescens in (") vel (") prae. perit in fine,
una cum puncto praevio, cum retractus ad
Syllabam penultimam esset tonus. Apocopen
dicunt. Sic יִרְבֶּה ex יִרְבֶּה; יִרְבֶּה ex יִרְבֶּה;
יִרְבֶּה ex יִרְבֶּה; יִרְבֶּה ex יִרְבֶּה (filius) ex יִרְבֶּה; יִרְבֶּה ex יִרְבֶּה rel.

§. 77.

Reg. VII. *Litterae vocales, et movendae cum essent, naclae scilicet consonantium naturam, saepiuscule per-eunt, littera praecedente, vel destituta vocali, vel vocali quiescente.* — Tunc nimirum litteras vocales aegre efferendas, elatas autem vix ac ne vix quidem auribus percipiendas esse, facile intel-liges.

Sic elifum est א in מְלוֹ, quod efferendum et pronunciandum erat מְלוֹ. Sed quod praecede-ret ל, destitutum vocali, perit א, ut pronun-ciando, ita et scribendo. — Sic י media rad. quiescens in Conjug. IV. (Hiphil) semper perit, cum esset movendum, littera praevia carente vo-cali, unde oritur יִקְוִים ex יִקְוִים. — Perinde י med. rad. quiescent. unde e. g. יִזְוִי prodit, ex יִזְוִי. —

Sic

Sic et invenies אֲאֶבֶר loco אֶבֶר, (quam elisionem quam maxime amant Aramaei) מֶלֶךְ pro מֶלֶךְ; it. וַיֵּגֶה loco וַיֵּגֶה; כָּלֶת pro כָּלֶת; מִי pro מִי; יִסְרָהֵל pro יִסְרָהֵל; מִמֶּנּוּ pro מִמֶּנּוּ; כְּהִדְבָּר pro כְּדָבָר; בְּהַקְוֹשׁ pro בְּקוֹשׁ; מִהִי.

Pereunt, inquam, et interdum praevia litera vocali alia, eademque quiescente. E. g. יָבוּ, quod scribendum erat יָבוּא; מִבִּי pro מִבִּיא *rel.*

§. 78.

Reg. VIII. Literae vocales aliquoties deprehenduntur mere otiantes. Olim adhibitae videntur, cum signa vocalium nondum inventa essent, ne haesitaret lector pronunciaturus syllabam vocis anticipitem, h. e. dubiam. Inventis punctis, quae dicunt, sive vocalium signis, illisque additis textui codicis sacri, delendae fuerant literae, vocalium olim incertarum indices, sed quas delere vetuit Judaeorum malae famae superstitio. Unde factum est, ut hodieque supersint literae vocales mirum in modum otiantes, ut א in וַאֲמַטָּאָרְ Hof. 4, 6. (nisi de errore librarii cogitare malis); ו in אֲשַׁקּוּלָה Efr. 8, 28. *rel.*

LIBER III.

DE

RITE CONFERENDIS VOCIBUS HEBRAICIS
CUM IISDEM ARABICIS ET ARAMAEIS *).

§. 79.

Ne dialectorum Arabicae et Aramaearum, quod praestant, beneficium eximium vel Lexici Hebraei auctori futuro, vel unicuique alii, qui, illarum ope, adjuvari velit, in errorem facillime incidenti, cedat in damnum, cura opus est quam maxima. Probe tenendae sunt pariter atque servandae literarum Hebraicarum Arabicis et Aramaeis conciliandarum leges, quas et tironum usibus bene consulturi et dialectorum cognatarum adminiculi rite a nobis adhibiti rationem reddituri, in Prodromo nostro tradere lubet.

§. 80.

N

N Hebraeorum respondet

1) *Arabum* ḥ mobili, ideoque *Hamzato*.

אִמַּר Arab. est ^{أَمَرَ} ^{أَمَرَ}.

כָּתַב — — ^{كَاتَبَ} ^{كَاتَبَ}.

רָפָא — — ^{رَفَأَ} ^{رَفَأَ}.

*) Confer. libellus noster: *Geschichte der Hebr. Sprache und Literatur* (Halae 1776.) p. 326. seqq. Add. *Alb. Schultens Clavis dialectorum*, subiecta Erpenii *Rudimentis ling. Arab.* (edit. 2.) Lugd. Bat. 1770. forma 4.

א et י mobilibus autem respondet נ, ortis ex א¹
(e. g. אֵשׁ Ar. بَوس et بَيس).^{1 2}

2) Aramaeorum א (נ). E. g. אֵל (hebr. אֱלֹהִים);
אֵל (כֵּל) rel.

§. 81.

ב. ג. ד.

ב Hebraeorum respondet ب Arabum et ד Aramaeor.

ג	—	—	ז	—	—	ז	—
ד	—	—	ח	—	—	ח	—

Observat. Sed (?) Aramaeorum non semper re-
spondet ד Hebraeorum. Qua de re vid. §. 84.
lit. 1. 2. b.

§. 82.

ה

ה Hebraeorum *mobile* vel ab initio, vel in medio vo-
cis positum, vel, in fine, *mappicatum*, respondet
et literae ه Arabum et ה Aramaeorum.

ה autem, *tertia rad. quiescens*, vicarium est

1) Apud Arabes, literarum و, ي, et, utriusque
loco, ه, quiescentium: e. g.

هط Arab. est هط.

هلا f. علي — — עליה

Sed ה, terminatio nominum feminina, ob-
tinet et inter Arabes: ه, in Corano ceterisque
libris punctis instructis, punctis literae ت cha-
racteristicis, ornatum ه est (ة). Rarius substi-
tuitur ت. E. g. عربيت (تربة) arca. عربيت
Ara-

Arabismus; ex dialecto Coraisch (Mecc.) cum
 تابوة et عربية scribant Medinenses. Forte ut
 יַעֲצָת, תְּהִלָּת, מַחֲרָת et Hebraei?

2) Apud Aramaeos ך (N), rarius (in Conj. I.) ܢ.
 E. g.

ܢܝܢ Syr. גְּלָה

ܢܝܢ — גְּלָה

Verborum apud Hebraeos לָ et לֵא nullum
 omnino, inter *Aramaeos*, est discrimen.

Terminationem nominum Hebr. femininam
 permutant cum ך Aramaei, ה quiescens cum
 plane non agnoscant.

§. 83.

ך

ך Hebraeorum respondet و Arabum et o Aramaeorum.

Saepissime autem pro ך Hebraeorum quiescente
 in Cholem, adhibent Arabes ן quiescens in prae-
 ced. Fatha, propter quod و mutandum erat. (Vid.

§. 75.) e. g. זֶרַע est Hebr. זֶרַע. — Substi-
 tuunt ي, vocali Kefre praevia.

§. 84.

ך

ך Hebraeorum respondet

1) Apud Arabes

a) vel literae ڤ

ڤ Arab. ڤ

ڤ — ڤ

ڤ — ڤ

b) vel

b) vel literae ז.

זִכֵּר Arab. *recordatus est.*

זָרַח — *sparxit.*

עָזַר — *confugit (ad asylum).*

2) Apud Aramaeos

a) vel literae ז (Zoin), plerumque ubi Arabes *ز* substituere solent.

זָזַל (Hebr. זָזַר) — *Chald. (Hebr. זָזַל).*

b) vel literae (ז), plerumque, ubi Arabes adhibere solent *ز* (quod est *ز* sibilans). E. g.

(*ز. كسر* Ar. זִכֵּר Hebr. זָכַר) *?*

(*ز. بذر* Ar. זָרַח Hebr. זָרַח) *?*

§. 85.

ח

ח (soni, dum vigeret lingua Hebraea, diversi, modo mollioris, modo durioris,) respondet

1) Apud Arabes, literis

a) *ح* e. g. *حכם* Arab. *sapiens fuit.*

رحب — *amplus fuit.*

رمح — *lancea.*

b) *خ* e. g. *خطف* Arab. *rapuit.*

فخت — *fovea, foramen.*

فرخ — *pullulavit.*

2) Apud Aramaeos

literae *ܚ*, involventi, ut *ח* Hebraeorum, et *Ha* et *Hha* Arabum.

§. 86.

§. 86.

ח

ח Hebraeorum respondet ط Arabum, & Aramaeorum.

Sed hoc saepius adhiberi pro צ Hebraeorum, vid. infr. §. 92. sub צ.

§. 87.

י

י Hebraeorum respondet

1) Apud Arabes, literis

a) e. g. יבש Ar. يبس siccus fuit.

ימין — ימין dexter (dextra manus).

Cujus vicem gerit א, quiescens in Fatha

praevia. בין (pro بین) בן; (ut Hebr.

בין transiit primo in בין, deinde in בן, בן, unde בן).

b) و primae radicali saepissime, ita, ut י Hebraeorum prima radicalis primitus plerumque sit و apud Arabes, rariuscule ي *).

ילד Arab. ولد genuit, peperit. Unde et Hebr.

ילד, ילד.

2) Apud Aramaeos,

literae ܝ, (rarius ܐ) †).

§. 88.

כ. ל. מ. נ.

כ. ל. מ. נ Hebraeorum respondent iisdem Arabum (ك. ل. م. ن) et Aramaeorum (ܟ. ܠ. ܡ. ܢ).

§. 89.

*) Vid. Grammat. nostr. Hebr. §. 101. 102. 103.

†) Vid. Grammat. nostr. Syriaca, §. 101. 102. 103. —

e. g. ܝܥܕ promisit. (יער) Ar. وعد.

§. 89.

ד

ד Hebraeorum convenit nostro S, sono inter שׁ et שׂ medio, propius tamen accedente ad שׂ (longius paullo discedens a שׁ) etsi toties alternent ד et שׂ vel apud Hebraeos, (ast crediderim, non nisi ubi mollior producatür literae ד sonus, accedens omnino ad שׂ), et Aramaei, expertes omnino literae שׂ, huic substituant מ, delicatae pronunciationis parum curiosi, asperius loqui soliti.

Respondet ד

1) Apud Arabes

a) Saepissime س (respondenti alias טו שׁ Hebraeorum; ex quo colligas, ד propius accedere ad sonum literae שׂ (Schin)).

סתר Arab. ستر obtexit. (Se, h. e.) latuit.

מסכן — مسكين pauper, egenus.

הדרס — هدرس myrtus.

b) Saepe et ش

שבך Arab. شبك implicatus est.

בסה — نشا exploravit.

2) Apud Aramaeos

טו מ e. g. סתר Hebr. (ستر Arab.)

מכר Hebr. (سكر Arab.)

בסה (Pael) Hebr. (نشا Arab.)

טו מ rarissime (etsi س Arabum saepe transeat in ס,) e. g. כנס Aram. (كنس Ar.)

§. 90.

ע

ע Hebraeorum, (ut ה) soni olim diversi, mollioris modo, modo durioris *), respondet

1) Apud Arabes

a) ع e. g.

עֲבַד Arab. عَبد servivit, coluit.

זָעַק — زَعَق clamavit.

בָּלַע — بَلَعَ deglutivit.

b) غ e. g.

עָטָה Arab. غَطَا operuit.

טָעָה — طَغَا exorbitavit.

בָּלַע — بَلَغَ pervenit (ad metam).

2) Apud Aramaeos

ܐ (Ee).

§. 91.

פ

פ Hebraeorum respondet ف Arabum, et ܦ Ara-
maeorum.

§. 92.

צ

צ Hebraeorum (soni olim, prout docet dialectus Ara-
bica, diversi) respondet

1) Apud Arabes

a) ص v. g. צָדִיק Arab. صَدِيقٌ verus, justus fuit.

נָצַב — نَصَبٌ positus fuit.

לָחַץ — لَحَضٌ arctius pressit.

b) ض

*) illum obtinet ع, hunc غ Arabum.

b) ض v. g. צָבַר Arab. ضَبَّرَ congeffit.

רָצָה — رَضِيَ acquievit &c.

רָחַץ — رَحَضَ lavit.

c) ظ v. g. צֶל Arab. ظِلٌّ umbra.

עָצוּם — عَظِيمٌ validus, robustus.

יָקָץ — يَقِظُ evigilavit.

2) Apud Aramaeos

a) ص (ubi Arabes adhibent ص)

e. g. נָצַב Hebr. نَصَب Arab. نصب.

b) ض (ubi Arabes substituunt ض)

e. g. צָמַר Hebr. خَمَرَ Arab. خمر.

c) ظ (ubi Arabes amant ظ)

e. g. צָבִי Hebr. ظَبِي Arab. ظبي.

§. 93.

ק ר .

ק et ר Hebraeorum respondent iisdem apud Arabes et Aramaeos.

§. 94.

ש Schin.

ש Hebraeorum respondet

1) Apud Arabes

a) س (ubi Aramaei plerumque adhibent س) e. g.

שָׁמַע Arab. سَمِعَ audivit.

מָשַׁח — مَسَحَ unxit &c.

יָבֵשׁ — يَبَسَ siccus fuit.

E 2

b) ش

b) שֵׁן rarissime. e. g.

שָׁפָה Arab. شَفَا *eminuit*.

שָׁשׁ — שֵׁשׁ sol. — Vox scribenda erat

שֵׁשׁ. Sed ne litera sibilans plane *eadem*

(ש), bis adhibita, offenderet aures, ש, priori loco ponendum, permutatum est cum

שֵׁן. Sic et שֵׁשׁ reddunt Arabes pro שֵׁשׁ

(byffo) Hebr. et vice versa, sed ob causam

eandem verbum שֵׁשׁ *gaudere* Arabibus audit

non שֵׁשׁ, sed שֵׁשׁ, mutato שֵׁן posteriori in ש. —

c) ט faepiuscule. e. g.

שָׁקַל Arab. ثَقَلَ *ponderavit*.

אָשַׁם — אָתַם *reatus*.

יָרַשׁ — יָרַשׁ *possedit*.

2) Apud Aramaeos:

a) ש (ubi Arabes substituunt س) e. g.

שָׁמַע Aram. سَمِعَ (Ar. سَمِعَ) *audivit*.

מָשַׁח — مَسَحَ (Ar. مَسَحَ) *unxit*.

יָבַשׁ — يَبَسَ (Ar. يَبَسَ) *aruit*.

b) ט (ubi Arabes substituunt ث) e. g.

שָׁר Aram. ثَوْر (Ar. ثَوْر) *taurus*.

יָשַׁב — يَثَّبَ (Ar. يَثَّبَ) *fedit*.

יָרַשׁ — يَرِثَ (Ar. يَرِثَ) *possedit*.

§. 95.

ש Sin.

ש Hebraeorum respondet

1) Apud Arabes

a) literae ش plerumque. e. g.

שבע Arab. شبع satur fuit.

נשא — نشأ sustulit; sublatus fuit in altum.

כרש — كرش ingluvies; venter.

b) literae س rarius, (quod س respondeat vel literae ש, vel, mollioris soni, ס) e. g.

שבר Arab. سبر exploravit.

שטה — سطا declinavit.

שליו — سلوي coturnices.

2) Apud Aramaeos

literae ܫ

שבע Aram. ܫܒܥ satur fuit.

§. 96.

ת

ת Hebraeorum respondet

1) Apud Arabes,

literae ت.

2) Apud Aramaeos,

literae ܬ (puro, h. e. non orto ex ܬ Arabum et ܬ Hebraeorum).

E 3

§. 97.

§. 97.

Leges rite conferendarum vocum Hebraicarum cum iisdem vel Arabicis, vel Aramaeis.

Ex his, quae hucusque monuimus, nullo omnino negotio eliciendae sunt tironibus leges, quae sequuntur:

Ⲁ Hebraeorum appareat et in voce *Arabica* (*sed hamzatum!*) et in *Aramaea*. —

Sed ubi Ⲁ tertia fuerit radicalis, videndum, anne Ⲁ Aramaeorum vicarium sit literae Ⲁ quiescentis Hebraeorum? — Transfit et Ⲁ vel in ^عي, vel in ^عو, praevis vocalibus vel Kefre, vel Damma.

Ⲃ reddunt eâdem litera et Arabes (ب) et Aramaei (ܒ).

Ⲅ et Ⲇ perinde reddunt Ⲅ et Ⲅ Arabes, Ⲅ et Ⲅ Aramaei; ab isto Ⲅ si discefferis, quod respondet Ⲅ Hebraeorum, Ⲅ Arabum. §. 84. 2. b.

Ⲁ *mobile* (et ab initio, et in medio, et — mappictum, in fine) redeat et in dialecto utraque.

Quiescentis autem, cen tertiae radicalis, vicem gerito vel و vel ^عي, vel utriusque loco Ⲁ quiescens, apud Arabes, (praeterquam quod terminatio nominum Hebraeorum feminina, maneat Ⲁ). Aramaei tertiae radicali Ⲁ quiescenti Hebraeorum substituunt Ⲁ, ita, ut verborum Ⲁ^ل et Ⲁ^ل quiesc. apud Aramaeos eadem plane sit conditio. Ast ne quis, imploraturus dialecti Aramaeae opem, in errorem incidat, sedulo adeat Arabismum, collato Hebraismo.

Ⲇ reddunt literâ eâdem et Arabes (nisi quod substituant Ⲁ quiescens toties, quoties praecesserit Fatha, ^عي autem, praevio Kefre) et Aramaei.

ῑ reddunt aut litera ڤ, aut ڤ Arabes; aut 1, aut 2 Aramaei; et 1 quidem, quoties substituunt ڤ Arabes; 2 autem, ubi deamant ڤ Arabes.

ῒ deprehendes vel in 7 vel in 8 Arabum; in 9 item Aramaeorum.

ΐ Hebraeorum, 4 est Arabum, 5 Aramaeorum; nisi quod 5 referat 6 Hebraeorum, 4 Arabum. Tunc 5 Aram. impurum ΐ est.

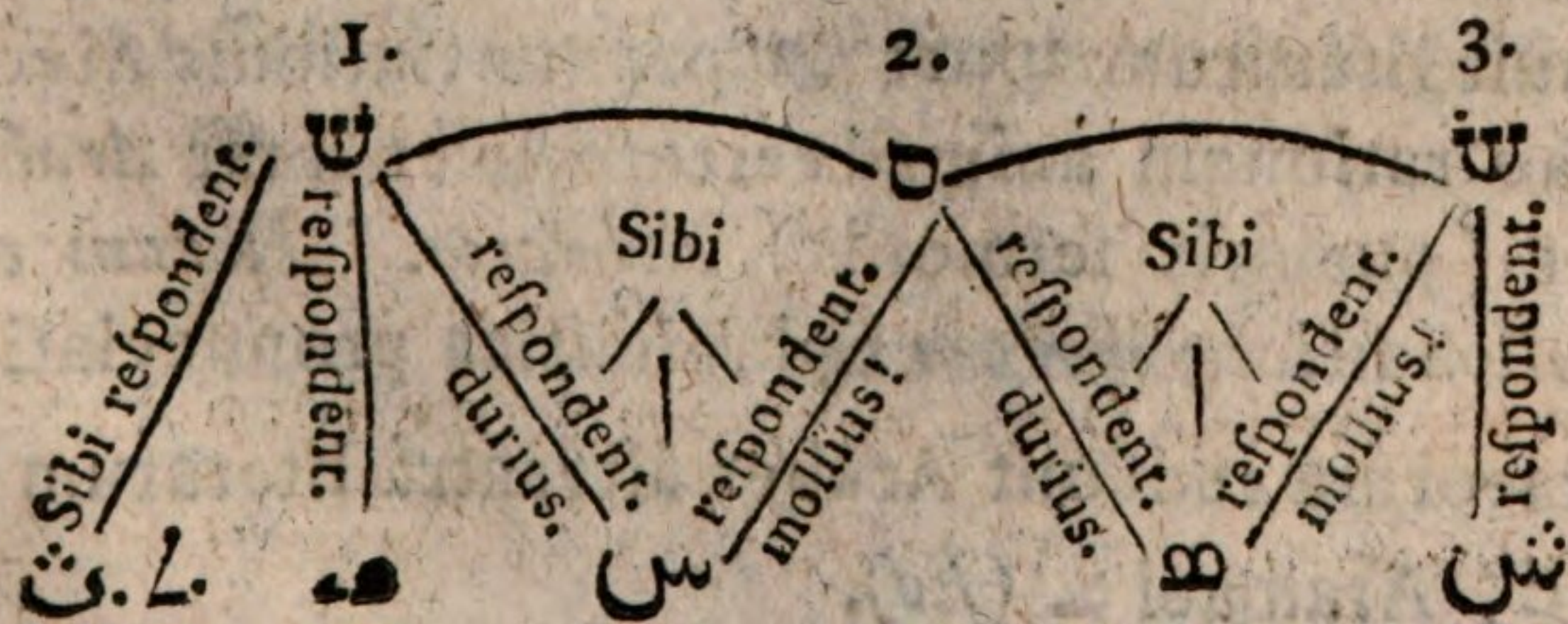
῔ habebis in 7 Arabum, et 8 Aramaeorum. Sed 7 Hebraeorum cum fuerit litera *prima* radicalis, saepissime alternat pro 1, respondens igitur literae 2 (ceu radicali primae) Arabum; (rarissime 0 Aramaeorum).

῕ Hebr. saepissime transit et in 1 quiescens Arabum, toties fere, quoties praecesserit Fatha; in 2 autem, praevio Damma s. vocali u s. o. Vid. §. 75.

ῖ. 7. 8. 9 redeunt eadem et Arab. et Aramaeis.

ῗ. 10 et 11 sic se habent, ut 10 S sit molle, 11 paulo durius (vergens ad sonum literae 10), 12 autem S durissimum. —

Quae, ex nostra quidem sententia, harum literarum, relatarum ad Arabicas et Aramaeas, sibi respondentes, sit ratio, cognosces facillime ex hac tabula:

س Arabum, *durissime* prolatum, refert ו Hebraeorum, א Aramaeorum.

ס mollius paullo prolatum, vertitur in ד Hebraeorum.

א Aramaeorum involvit utrumque sonum literarum Hebraicarum ד et ו, unde vertitur modo in ד (duriuscule scilicet, cum pronuncian- dum א esset); modo (mollius efferendum) in ו.

ש Arabum ex affe respondet literae ו Hebraeo- rum; respondet et literae א Aramaeorum. Sed et ד Hebraeorum toties, quoties paullo durior illius fuerit sonus.

ל Aram. respondet et literae ו Hebraeorum, cui dum respondeat ט Arabum.

Quod restat, mirari nolis, س (*Sin* Ara- bum) et ו (*Schin*) Hebraeorum, et contra ש (*Schin* Arabum) et ו (*Sin*) Hebraeo- rum ex affe sibi respondere. Constat enim vel sermonis Hebraei ipsius varias olim exti- tisse dialectos. Sic vel Ephraimitae ו (sono *Sch*) efferre nesciisse, sed extulisse ut ד (*S*) perhibentur *Judic.* XII, 5. 6. — creduntur merito, literam ו (*Sin*) pronunciaffe ut *Sch*, — Gileaditae cum ו (*Schin*) efferrent sono *Sch*, ו (*Sin*) autem sono *S* acuti. Eandem, quae inter Ephraimitas olim, et Gileaditas, obti- nuit literarum ו et ו pronunciationis diver- sae rationem animadvertere licet inter *Arabes* et (purioris sermonis) *Hebraeos*. Horum est Gileaditica, illorum Ephraimitica pronunciatio.

י Hebraeorum reddunt Arabes alterutrâ literarum ע et ع, Aramaei א (Ec).

פ. Redit litera eadem et Arabum (ف) et Aramaeorum (פ).

צ Hebraeorum, triplicis olim soni, conferre licet vel cum ص, vel ض, vel ظ Arabum; Aramaeorum autem vel cum ܥ (respondente Arabico ص) vel ܦ (Arabes cum adhibeant ض) vel ܦ (ubi vox Arabica exhibeat ظ).

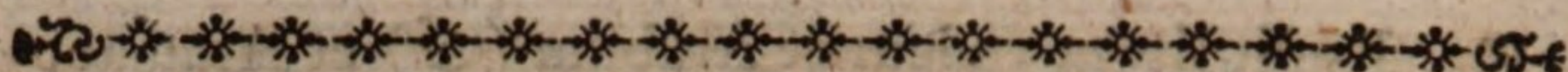
ק et ܩ iisdem respondere Arabicis (ق et ܩ) et Aramaeis (ܩ et ܩ), supra dictum est, cum forte vel tirones ne docere quidem, nedum repetere opus esset.

ש et ש. Vid. quae hac §. modo monuimus, cum differendum nobis esset de litera 𐤔.

ת refert ܬ Arabum, ܬ Aramaeorum, nisi quod hoc et refert ש Hebraeorum, ubi ܬ obtinuerit in Arabismo.

Observatio: Collaturus voces Hebr. cum iisdem vel Arabicis, vel Aramaeis, non semper sibi constare voces formâ, admodum variante vocalium usu, intelliget. E. g. ִלְלוּ gloria. Ar. ܥܠܝܐ, et huj. gen. centum alia! Nec mirum, cum voces, in dialecto eadem, sibi non semper constent, vocalium usu, pro regionum varietate, vario *).

*) Coll. Ill. Eichhornii lib. de variis ling. Arab. dialectis, p. 32. et 35.

LIBER IV.

DE

PERMUTATIONE LITERARUM EXTRAORDINARIA.

Tradidimus superiori libro vocum Hebraicarum cum iisdem vel Arabicis, vel Aramaeis, rite conferendarum leges. Omnes autem exceptione omni majores esse, quis sibi persuaferit? — Incidimus saepiuscule in voces, quae vel in una eademque, vel in dialectis variis *), literis s. elementis sibi non constant. Ad vel soni, vel indolis literarum complurium similitudinem, et pronunciationis et scriptionis incuriam et ingenium dialectorum fere retulerim, quicquid in vocibus Hebraicis omninoque orientalibus, permutationis literarum animadverteris.

Agedum videamus, quae literarum s. elementorum vocum orientalium *ravior et extraordinaria* accidat permutatio! Sequamur *Alb. Schultensii clavim dialectorum*, aegre parabilem, ita tamen ut refecturi simus, quicquid refecandum, superaddituri, quicquid nobis quidem visum fuerit superaddendum.

§. 98.

Literae נ cum aliis permutatio.

Permutantur interdum

a) נ et ה.

נֶרֶךְ detestatus est. Arab. هَرَج.

هَبَس et أَبَس collegit, corrasit.

هَبَس
أَبَس.

*) Haud raro vel in *Dialectis linguae Arabicae*, Hamjaritica (Jemen) et Coraischitica etc. Coll. III. *Eichbornii lib. de variis linguae Arab. Dialectis*, praefix. *Richardsonii Tract. de ling. lit. et mor. populor. Orr.*

גִּמְעָה et חִנָּה gemuit, ingemuit.

אֲבִס et אֲבִס alacer fuit.

אֲדָרָם (1 Reg. XII, 18.) et אֲדָרָם (2 Paral. X, 18.)

אֲרָמוֹן et אֲרָמוֹן palatium.

אֲוֵן et אֲוֵן opes.

אֲבִיב Syr. אֲבִיב flos. R. אֲבִיב. Arab. أَب. Aram.

אֲבִיב floruit.

אֲסִירָה et אֲסִירָה cognati &c.

Interdum dialectorum singularium indolem prodit ista permutatio. Sic enim Arabes et Aramaei Conjugationis *quartae* agnoscunt *Aleph* characteristicum, א autem Hebraei. Prostheticum item *Aleph* amant et Arabes, et Aramaei. Rarius adhibent Hebraei, א prosthetici magis amantes. Interrogationis nota apud Arabes ʾ est, א apud Hebraeos. *Olaph* emphaticum aequae atque femininum, Hebraeis א est.

b) א et י.

אֲזַן, unde מֵאֲזֵנִים bilanx. Arab. وزن libravit. (Coll. et §. 72.)

אָמַר dixit, praecepit. Ar. أَمَرَ et أَمَرَ (unde יִמְרוֹךְ Pf. 139, 20. et הִמְרוֹךְ 2 Sam. 19, 14. ?)

אָחִי (pro أَخِي) Arab. أَخِي (unde אָחִי frater.)

Conj. III. أَخِي (pro أَخِي) fraternitatem co-
luit.

אָרַב (Syn. אָרַב) plerumque אָרַב scribitur. Coll. §. 72.

אָרַב anhelavit. Arab. سَأَى h. e. سَأَى (Verbum quiescens عَا) auram captavit naribus.

Sic et Aramaei א, primam radicalem, in Con-
jug. IV. (Aphel) mutant in Van: אָרַב pro אָרַב

Them.

Them. וכל. — Hebraei interdum et in Conj. I. e. g. יוכלו pro יאכלו *Jes.* 44, 19. אוכל f. אוכל (pro אוכל) *Gen.* 24, 33. *Coll. Lib. II.* §. 72. — *Coll. Arab.* واحد et أحد. Vid. et Nr. c. seq.

c) י et יס.

אסיר captivus. *Arab.* أسير et يسير apud *Abulpharag.*

איש et יתש agilis fuit.

אחר et יחר. Utrique infidet unitatis notio.

אשר unde אשר et אשר beatitudo. *Arab.* يسر lenis, commodus, beatus fuit.

אשל *Aram.* أشل tartarus, infernus.

ראש caput. *Aram.* رأس.

d) נ et ע et ח.

נרע et נרע *Hebr.* נרע sparsit, seminavit.

נער (נער) et נער pudibundum, pudor, dedecus.

נרע et נרע morte repentina affectus est. Inde

נרע et נרע } nex repentina.

נרע et נרע }

נרע et נרע donec.

Samaritani נ, ח et ע permutant saepissime. E. g.

נמ mater. *Samarit.* נמ. Substituunt et נ (ע)

Samaritani נ quiescenti. E. g. נמ. נמ.

נמ.

e) נ et נ.

Coll. Nr. b. cum §. 103. c. d.

נבר (unde נבר et נבר). *Coll. Ar.* نبر (et نبر).

Vid. nostr. *Kritisches Wörterbuch der Hebr. Sprache*, sub נבר.

§. 99.

Literae כ cum aliis permutatio.

Permutantur interdum

a) כ et פ.

כֶּזֶל *ferrum*. Aram. כְּזֵלָא.

רִבְקָה Rebecca. (Nom. propr.) רִבְקָה.

כִּדְּעָה fidit, scidit. Aram. כִּדְּעָה.

כִּדְּעָה tonfor. R. כִּדְּעָה. Arab. كِلْف rasit.

Sed literarum כ et פ rarior fane, quam existima-
veris, est permutatio.

b) כ et מ.

כִּדְּעָה probavit, exploravit. Arab. كَحَن.

כִּדְּעָה elegit. Arab. كَحَن Conj. VIII. Elegit melio-
res partes. Delectum habuit. (Quomodo con-
cinat כִּדְּעָה fidit, laceravit, augurari annititur
Schultenfius Clav. Dial. p. m. 195.)

כִּדְּעָה Mecca; olim erat כִּדְּעָה.

כִּדְּעָה Manbeg (Oppid. Syr.) originem debet Persico
כִּדְּעָה (Banbeh; bombyx!)

כִּדְּעָה et כִּדְּעָה liberaliter largitus est.

כִּדְּעָה sparsit. Ar. כִּדְּעָה et כִּדְּעָה, it. כִּדְּעָה.

כִּדְּעָה secuit. Ar. כִּדְּעָה et כִּדְּעָה.

כִּדְּעָה et כִּדְּעָה rupit in ora s. margine. Crenis incidit.

c) כ et ך rarissime.

כִּדְּעָה et כִּדְּעָה praestigiae; manuum mira agilitas.

כִּדְּעָה et כִּדְּעָה praestigiator; circulator.

§. 100.

§. 100.

Literae ג cum aliis permutatio.

Permutantur et

a) ג et ג (v durius.)

גלגל et (ap. Abulpharag. p. 229.) גלגל clamor, vociferatio.

גלגל et גלגל remex.

גלגל et גלגל nubilosus fuit.

גלגל Arab. גלגל bulliendo efferbuit.

גלגל fovea. R. Arab. גלגל depressior fuit terra. Subfedit.

גלגל Arab. גלגל sub finem noctis aquatum exiit, pastumve. Cant. 4, 1. c. 6, 5.

גלגל resp. גלגל et גלגל.

b) ג et י.

גלגל Pl. גלגל respond. יוהרים (Thalmud.) Gemmae, lapides pretiosi.

גלגל Arab. גלגל et גלגל. Persae plerumque scribunt גלגל.

גלגל et גלגל oculos aperuit catulus.

Fere ut quidam nostratium G efferunt ut ג. v. g. גott, pro Gott. גunst, pro Gunst, rel.

c) ג et ג.

גלגל sulphur. Arab. גלגל, Aram. גלגל.

גלגל I. Cumulus; meta frumenti. Arab. גלגל.

II. accumulavit. Unde גלגל cumulus; pec. acer-

acervus non excussae fegetis. 2) Tumulus sepulchralis. Coll. ⁵جَدْتْ ¹sepulcrum, monumentum. — ⁵جَدْتْ et ⁵كَدَس videntur ejusdem esse originis.

⁵בַּלְבֻּס balbus. Arab. ⁵عَوْنُكَ (أَلِّسَانِ). Them.

⁵عَلَّكَ balbutivit.

⁵لַבַּח et ⁵لַבַּא gustulus. Them. ⁵لַמַּج et ⁵לַמַּכ degustavit.

⁵جَهْد et ⁵كُهْد labor.

⁵رַجْس et ⁵رַكْس sordes.

d) ⁵א et ⁵ק.

⁵פָּלַח saliit. Arab. ⁵دَلَق VII. profiliit cum impetu.

⁵נִלְחַח et ⁵נִלְחַף lapsavit in lubrico.

⁵לַבַּח et ⁵לַבַּא (vid. Nr. c.) gustulus.

⁵מִזַּג et ⁵מִזַּק miscuit, diluit aqua. ⁵מִזַּח.

(⁵سِرْكِيْن Pers.) ⁵سِرْقِيْن et ⁵سِرْجِيْن fimus.

⁵דִּמְחַח et ⁵דִּמְחַף immisit, inseruit.

e) ⁵א et ⁵ק rariss.

⁵פְּחָל impuritas. Aeth. ⁵פָּחַל impurus fuit.

§. 101.

Literae ך cum aliis permutatio.

Permutantur interdum

a) ך et ִ (Dfal Arab.)

Sed rarissime. —

ִ 1) fecuit, refecuit. 2) II. probro affecit, blasphemavit. Arab. جَذَف fecuit, refecuit. — (جَذَف amputavit.) — Part. Pass. مُجْدُوفٌ mutilatus pedibus, manibus, auribus, naso. Inde ִ Conj. II. mutilavit; 2) probro affecit.

b) ך et ט.

דבר Aeth. ሁር-ገር mons, collis. Hebr. טבור. דָּבָה infamia; Chaldaei דָּבָה et טָבָה scribunt; ܕܒܗ Syri.

טח et טחא Hebr. טחה II. expandit; jaculatus est.

c) ך et ת. (Coll. §. 120. b.)

ت (unde cum Articulo التّ Hispan. Adufe.) Hebr. תֵּם tympanum.

מִר extendit. Arab. مَد et مَد.

§. 102.

Literae ך cum aliis permutatio.

Permutantur interdum

a) ך et א.

הִפֵּךְ Vertit, in —, sub — &c. Arab. أَفَك, Chald. ܐܦܟ. Sed abs Themate ܐܦܟ. Supereft Arab. هَيْفَك

מְהִיָּק (VII.) מְהִיָּק et Participia (II.) מְהִיָּק
multum errans; vacillans &c.

Vid. et §. 98. de א. Nr. a. Vid. et infra Nr. d.

b) ה et ח rariss. *)

לִּיִּס et לִּיִּס linxit. חֲנָן et חֲנָן gemuit.

רְחִיִּץ et רְחִיִּץ vinum generosum.

סָפַר sprevit. Aram. סָפַר.

c) ה et ע.

עֲפָקָה quod scribunt Arabes عَفَكَا (vid. Nr. a.) et عَفَكَا
pervertit (non bene nexuit, distorsit) sermo-
nem. Inde عَفִיִּק stultus.

d) ה et ו, et ו†) et א. Nec non ה quiescens
et mobile. —

ה tert. rad. quiescens apud Arabes est vel و vel ي,
vel, quod alternat pro utroque, ا quiescens;
apud Aramaeos plerumque ך, rarius ܐ. —

Quicquid verbi Hebr. ה quiesc. fuerit,
quaerito apud Arabes, quoad tertiam radicalem,
vel sub و vel sub ي, quorum saepissime vicem
gerit ا quiescens; apud Aramaeos sub ך, rarius
sub ܐ. Sed mittimus haec, differentes de lite-
rarum permutatione *extraordinaria*.

Sub-

*) Saepius a Samaritanis, ut et olim a Galilaeis. Vid. Bux-
torf Lex. Chald. Thalm. v. גליל.

†) e. g. וְהָיָה et וְהָיָה.

Subinde ה tert. rad. quiescens transit in נ et apud Arabes *) et apud Hebraeos. (Quod fere semper fieri in Aramaeismo modo monuimus.)

שלה reddunt quidem Arabes et سلا (pro سلو) et سلا — سلا fed et سلا.

Transit et, ut docent, et monere haud dubitat vel Schultensius, ה tert. rad. quiesc. in ה mobile.

- A. אמה ancilla. Pl. אמהות
 B. פה, ex פה vel פיה (monente Schultensio) Arab. أفواه; Pl. fract. أفواه.
 C. מו et alius formae ماء; Pl. fr. مياه et أمواه a themate obsoleto موي.

Sed haec longe aliter sese habere, age eamus ostensum!

A. ה in voce אמה, male existimatur radicale, cum ה femininum non esse nequeat. Primaria vocis forma extitit; et masculina quidem אמה f. אמה; feminina duplex:

1) אמה, unde ortum est אמה (neglecto ה radicali, praevia litera, destituta vocali. §. 77.)

2) אמה (ה tert. rad. retenta, litera cum praecederet praedita vocali!) unde formatur pluralis: אמהות.

B. פה et פי neque a פה, neque a פיה, neque, ut Arabica dialectus videri posset suadere, a פיה f. פיה (cum أفواه Pl. scribant Arabes,) sed a

*) Qui ipsi verba ל"י f. ל"י cum ל"י interdum permutant. v. g. דנא (דנו) et דנא.

a themate פִּתְּחָה petenda est forma utraque. —

Extat quidem verbum פִּתְּחָה f. פִּתְּחָה (Arab. فَتَحَ)

unde et פִּתְּחוּ pl. אִפְתּוּחַ, et פִּתְּחָה (פִּתְּחָה et פִּתְּחָה) apocopa-

tum ex פִּתְּחוּ (פִּתְּחָה et פִּתְּחָה), quod פִּתְּחָה, absque Nun-

natione prolatum, vix ac ne vix quidem audire-

tur! Sed a פִּתְּחָה derivari posse nec פִּתְּחָה nec פִּתְּחָה, ne-

mo non videt. Extat et verbum פִּתְּחָה (פִּתְּחָה quiesc.)

Arab. فَتَحَ unde forma פִּתְּחָה quam male petunt

a פִּתְּחָה. Scribenda vox erat פִּתְּחָה (pro פִּתְּחָה), vel פִּתְּחָה

(pro פִּתְּחָה), unde tum pronunciandi incuria, tum

scribendi compendio factum est, ut פִּתְּחָה existeret.

Simulac noris thema פִּתְּחָה, formae nominum פִּתְּחָה

et פִּתְּחָה Hebraicorum proclives sunt derivatu. פִּתְּחָה

enim ortum est ex פִּתְּחָה (formae פִּתְּחָה 77.); et

— פִּתְּחָה ex פִּתְּחָה (פִּתְּחָה) (formae פִּתְּחָה, ut פִּתְּחָה).

C. Nomen מִי (et cum מִי colectivo מִי) finistre de-

rivat Schultenius inde a themate מִיָּה (loco מִיָּה)

f. מִיָּה (loco מִיָּה), ita, ut primitus scriptum

fuiſſet מִיָּה pro מִיָּה seu מִיָּה, Arab. مِيَا (ut مِيَا)

Plur. مِيَا et مِيَا, et formâ alia: مِيَا. —

Praestat, uti nobis quidem videtur, cogitare
de varia *thematis* forma:

a) מִיָּה (pro מִיָּה f. מִיָּה). Unde מִיָּה (corruptum

ex מִיָּה (pro מִיָּה) (rarius et מִיָּה, permutatis פִּתְּחָה

et פִּתְּחָה vid. supr.) et plur. fract. מִיָּה, item מִיָּה

et מִיָּה. —

b) ¹¹ *Hebr.* מֵהִי. Inde nomen Hebraicum מֵי, contractum ex מַי, et, cum ם collectivo, מַיִם (pro מַיִם.) ה enim post literam, vocalis expertem, saepissime perire constat. (§. 77.)

Sed haec obiter dicta funto!

§. 103.

Litterae י cum aliis permutatio.

Verba Arabum, quorum prima radicalis و est, mutare Hebraeos in verba ו (ita tamen, ut י, primum, redeat, quotiescunque primâ istâ radicali literâ terminanda syllaba esset), constat vel inter tirones. Neque est, quod *ἀνομαλον* dicas, quae legum numero habent Hebraei.

Permutantur autem, citra legis grammaticae vigorem,

a) י et נ. (coll. §. 98. b.)

وَكْدٌ et كَدٌ firmiter nexuit.

وَسْنٌ (it. یسن) et اَسْنٌ obfuscati sunt fensus putei halitu crassiore.

וַיִּשַׁח et שַׁחַו (inde שַׁחַו) obivit. Ut

וַיִּבֹא et בֹּאִי derrepente irruit.

וּבֹנֵי bonum esse. *Aram.* בֹּנֵי.

וְלִבְיָטָה veteramenta. Jer. XXXVIII, 12. pro לִבְיָטָה.

וַיִּבְכּוּ (בְּכוּ) בְּכָא flevit. (De puteo dictum: Parum aquae praebuit.)

b) י et כ.

Sed non, nisi perrara, harum literarum est permutatio. Vid. supr. §. 99. c. —

c) י

c) ה et ו.

פּוּרִים dies festus Purim. Arab. ^{فهر}.נָאֵר luxit, splenduit. Inde ^{נְהַר} dies.דּוֹר generatio, aetas. Resp. ^{זמן} tempus longum, seculum.Inprimis Aramaei *Vau*, med. rad. quiesc. permu-
tant cum *He*. E. g.

מָוֵל Chald. מָהַל circumcidit.

רוּץ Chald. רִהַט Syr. روض.

d) י et ו.

Inprimis vocum Arab. et Hebr. primae radicales;
nec non tertiae Arabum, rarius Hebraeorum. (יָשַׁל, inde יִשְׁלֶה; et יָשַׁל, inde יִשְׁלֶה). Item mediae,
ut: לִין et לִין.

e) ו et נ.

Primae radicales praecipue Arabum (ut ו et נ He-
braeorum. Vid. infr. §. 107.)

נָצַב et נָצַב statuit. (Ut נָצַב et נָצַב).

נָבַז et נָבַז micuit, vibravit.

נָקַט et נָקַט pungendo fixit.

נָבַח et נָבַח animadvertit.

§. 104.

Literae י cum aliis permutatio.

Permutantur interdum

a) נ et י.

יִצְרָא Arab. ^{'''}יצר ^{'''}et ^{'''}יצר fecit.יָצַח Them. ^{'''}יצח Arab. ^{'''}יצח ^{'''}et ^{'''}יצח truncavit.יָצַח Arab. ^{'''}יצח ^{'''}et ^{'''}יצח clamavit.

b) י et י (Aramaeor. respondens ن Arab.)

Vid. supr. §. 101. a.

c) י et ד.

יָצַח et יָצַח exsultavit.

יָצַח commotus est, trepidavit. Praeter ^{'''}יצר con-
ferre et licuerit ^{'''}יצר tremuit *fragore concus-*
sum coelum.

d) י et צ.

יָצַח et יָצַח clamavit. Arab. ^{'''}יצח ^{'''}et ^{'''}יצח.

יָצַח et יָצַח exsultavit.

יָצַח palpavit vena. It. ^{'''}יצח palpavit in ute-
ro femina, trepidavit.

יָצַח justus. Hebr. יָצַח.

§. 105.

Literae ח cum aliis permutatio.

Permutantur interdum

a) ח et ח Arab.

חֲנִיף religionis omnino expers. R. Arab. ^{'''}حنف
^{'''}et ^{'''}حنف.

b) ח

b) ח et א (rariss.) *).

חָרָה exarsit. Arab. (non حَرِيَ, sed) أَرَى exarsit, aestuavitque ira.

c) ח et ה (rariss.) *).

חָרַח procul abiit. Arab. هَرَفَ it. aberravit a via.

Periit.) — חָנַן et חָנָה gemuit.

d) ח et ע *).

חָרַח decalvatus est. Arab. قَرَعَ calvus fuit.

e) ח et כ.

חָרַח parma. Aram. חֲרִי.

חָרַח juvenis. Arab. حُرِّي (?)

חָרַח et חָרַח (it. غَبِن) futura duplicata confuit.

f) ח et ק.

חָרַח et חָרַח suspiravit. (?)

§. 106.

Litterae ח cum aliis permutatio.

Permutantur interdum

a) ט et צ Arabum. (Rariss.)

טָצַר observavit. Arab. نَظَرَ et نَظَرَ. Inde

سِطْرٌ passim et سِطْرٌ specula.

Sed et Hebraeorum verba טָצַר et צָצַר perinde cognatae notiois sunt.

F 4

b) ט

*) Ut Samaritani, ita et olim Galilaeos saepissime permu-
tasse literas gutturales א, ה, ח, ע, vid. Buxtorfii Lex.
Chald. Thalm. rabb. v. גליל et Wetstein ad Matth.
XXVI, 73.

b) ט et ד.

טה parvulus. Them. Arab. طَفَّ et دَفَّ agilis fuit;
pedes manusque movit agiliter.

c) ט et צ.

Praeter, quod solent Aramaei, צ (ظ) mutantes
in ט, non, nisi rarissime.

Concinunt, fortuito forsan, verba מלט et מלץ
Arab. مَلَط et مَلَص venientia lubricitatis notione.
Inde במלט evasit. (Entschlüpfen!)

d) ט et ת.

חטף et חתף rapuit, diripuit. Arab. خُطِفَ et حُتِفَ
unde حُتِفَ mors. (Das Hinreißen; hingerissen
werden.)

קטל Arab. قَتَلَ occidit.

§. 107.

Litterae י cum aliis permutatio.

Permutantur interdum

a) י et א. (Coll. §. 98. c.)

ישם et אשם desolatus fuit. Inde
ישימות loca deserta; et אשמה id. locus desolatus.
יחד et אחד, unitatis notio inest utrique.
ירקון rubigo. Arab. اِرْقَان et يِرْقَان.

ירח luna. } Them. Arab. اَرَخَ aeram notavit.
ירח mensis. }

יפת unde מופת prodigium. Arab. اَفْتَى.

((جاش) et جیش جاش))

b) י

b) י et ך. (Coll. §. 103. c.)

גִּיל et גִּיל; דִּין et דִּין; בִּין et בִּין.

Sic et *primae* verborum literae radicales, (vid. *Gramm. nostr. Hebr.* §. 103.) nec non *tertia*e e. g. שִׁל et שִׁל rel. — Vid. *supr.* §. 103. c.

c) י et ך. (Coll. §. 100. b.)

אֵיִל et אֵיִל cervus.

יִצַּח et יִצַּח oculos aperuit *catulus*.

מֵעִי mecum (ex מֵע cum Suffixo) efferunt subinde

Arabes: مَعِي.

دِيبَاي sericum. *Pers.* دِيبَاي.

دُونِي Perſice: دُونِي phaselus; navigium velox.

יְהוּדָה *Pers.* pro יהוּדָה Judaei.

Haec adfert Alb. Schultens. l. c. p. 248.

d) י et ך (prim. rad. saepiff.)

יָקָר et יָקָר. נָצַב et נָצַב &c. vid. *Gramm. nostr. Hebr.* §. 103. IV. Vid. et *supr.* §. 103. d. permut. י et ך.

§. 108.

Litterae כ cum aliis permutatio.

Permutantur interdum

a) כ et ך. (Coll. §. 100. c.)

כֹּהֵן *functus est sacerdotio.* Arab. كَهَن id. Sed كَهَن recondit notionem primam: *Appropinquavit.*

יָבִיחַ IV. הוֹכִיחַ demonstravit; arguit. Arab. وَجَّح clarus, manifestus fuit.

b) כ et ק.

חַק (חִיק) pallium; sinus. Arab. حَيْكٌ. — Coll. Aram. חִיקָא et חִיקָא textor.

כָּהָה hebes. כְּהָה hebetatio. R. כָּהָה et קָהָה hebes, obtusus fuit, stupuit. Sed vid. libr. V. §. 125.

כָּבַע et קָבַע galea. Arab. قُبْعَةٌ capitis tegmen. Them. قَبَعَ subduxit caput (in collum, vel tegmen injectum).

כפל II. duplicavit. Aram. כפּל.

§. 109.

Litterae ל cum aliis permutatio.

Permutantur interdum

a) ל et מ. Rariss.

לָחַל pruna. (Arab. جَحَالٌ aestus venenatus.)

Them. non جَحَلٌ fed جَحِمٌ arsit, flagravit.

b) ל et נ.

לָקַח et בָּקַח accepit. Arab. نَفَحَ.

חֲלָה unde חֲלָה (formae Arab. قَبْلَاءٌ unde Plur.

חֲלָאִים) Ar. حَالِكٌ et حَانِكٌ admodum ni-

ger. Inde: lugens; miser. (Coll. קָרַר.)

אִסְרָאִיִּין et אִסְרָאִיִּין Israel.

מִיכָאֵלִין et מִיכָאֵלִין Michael.

c) ל

c) ל et ר.

אַלְמָן viduus. אַלְמָנָה vidua. Syr. אֲזַלְלָא viduus.

אֲזַלְלָא vidua. Arab. أَرْمَلٌ fem. أَرْمَلَةٌ vi-
duus, vidua.לָל fulsit stella. It. רָאָה micuit acri oculo. Unius
originis verba.

§. 110.

Literae מ cum aliis permutatio.

Permutantur interdum

a) מ et כ. (Coll. §. 99. b.)

זְמַן tempus. Aram. זְמַן.

זָמַר putavit (vineam). Arab. زَجَرَ.

מִזְמֹר psalmus. Arab. مَزْمُورٌ et مَزْمُونٌ it. مَزْمُونٌ
(psalterium.)

b) מ et נ.

נָטַט et נָטַח nutare. Ar. نَطَطَ et نَطَحَ.

נָאָה et נָאָה agitari. Ar. نَاهَ et نَاهَ.

מֶחֱהָ (pro מֶחֱהָ) medulla. Ar. مَخَخَ et مَخَخَ.

Memineris et terminationis plur. nominum masc.

gen. quae Hebraeis est ים. Aramaeis ܝܡ Arab. وَنْ

et يَمْنَانِ; nec non terminat. Dual. n.

c) מ et ל (§. 109. a.)

מַגְלַל et מַגְלַל, מַגְלַל stagnum; palus.

§. 111.

§. III.

Literae ך cum aliis permutatio.

Permutantur interdum

a) ך et ל. (Coll. §. 109. b.)

דָּתָן dedit. *Aram.* דָּתָן.אַלְמָן viduus. אֶלְמָנָה vidua. *Aram.* אֶלְמָנָה *Fem.*אַרְמָלָה. *Arab.* أَرْمَلَة *Fem.* أَرْمَلَة.אַחֲזָן asina. *Arab.* أَتَان et أَتَانَة *Them.* أَتָן et أَتָן
contractis passibus (ut solent asini) incessit.

הִתְנִיחַ et הִתְנִיחַ continuo pluit.

b) ך et ר. (Coll. §. 117. b.)

בְּרָא et בְּרָא (unde בְּרִים) filius. *Aram.* בְּרָא.טָמַן abscondidit. *Aram.* טָמַן. *Arab.* طَمَّن II. Se-
curitatem praestitit viro. *Quasi:* abscondidit. —

Unde مَطْبِين occulta et secura terra. Sed con-

cinit et طَمَّر recondidit, e. g. frumentum; defo-
dit quid in terram. *Conj. VII.* abscondit.

עָצַר et עָצַר (עֶצֶר) detinuit.

נָזַל (unde נְזִילָה *Thren. I, 8.* non a נָזַל). *Arab.*נָזַל vilis, infimae fordīs fuit. Recurrit et نَزَلَ
notionis ejusdem.

הִבּוֹן et הִבּוֹן aranea.

c) ך et י. (Vid. י §. 107. d.)

§. 112.

Literae **ד** cum aliis permutatio.

Permutantur

a) **ד** et **שׁ** creberrime!**שׁבך** et **שִׁבך** rel. Vid Lex. sub literis **ס** et **שׁ**.b) **ד** et **שׁ** rarius.**שׁריון** et **שִׁריון** lorica.**כָּבֵד** collegit. *Aram.* כִּבֵּד.c) **ד** et **נ** rar.**נִסְעָה** profectus est. *Arab.* نَسَعَ et نَزَعَ quid? quod
et نَسَعَ.**עָלָה** et **עָלָה** exsultavit.d) **ד** et **צ** (inprimis *ص Arab.*)**עָלָה** (עָלָה) et **עָלָה** exsultavit. (Ut *Arab.* سَعَى,
بَصَفَ et بَنَفَ, بَصَفَ accipiter. *et* بَصَفَ et بَنَفَ).**נִסָּה** vexillum. *Them.* נִסָּה. Sed *Arab.* نَصَّ extulit,
elevavit in altum.**קִסָּם** divinatio. *Aram.* קִסָּם.

§. 113.

Literae **ע** cum aliis permutatio.

Permutantur interdum

a) **ע** et **א**. (Coll. §. 98. c.)**עָרַף** aestuavit, indignatus est. *Arab.* عَرَفَ et عَرَفَ.**מְעוּרָה** pro **מְעוּרָה** spelunca. *Jes.* 11, 8.**עָרָה** et **עָרָה** pudibundum, pudor, dedecus.**אִירוּכִי**

אִירוֹנִי pro אִירוֹנִי urbanus, oppidanus. (Chald. Thalm.)

אִירוֹנִי amicuit, ornavit se, unde אִירוֹנִי ornatus. Arab.

non אִירוֹנִי sed אִירוֹנִי inveneris, et אִירוֹנִי (tert. rad. ו et י) paravit, accinxit, instruxit se ad iter, ad bellum, ad faciendum quid. Inde אִירוֹנִי apparatus, instrumentum (bellic. &c.) unde phrases:

נָחֵן עָלַי אִירוֹנִי אֶלְוָלָה

h. e. eramus ad precandum compositi. Et:

אִירוֹנִי אֶלְוָלָה אֶלְוָלָה אִירוֹנִי Cepit ad illud negotii apparatus suum, h. l. quibus sibi opus esset,

instrumenta. It. אֶלְוָלָה (Pl. אֶלְוָלָה) Instrumentum (bellicum &c.) utensilia. Quae necessaria sunt, vel inserviunt rei perficiendae. Vid. Castell. Lex. Heptagl. col. 38.

אִירוֹנִי feminavit. Them. אִירוֹנִי et אִירוֹנִי.

b) אִירוֹנִי et אִירוֹנִי (rariss. Vid. et §. 105. d.)

אִירוֹנִי Plur. אִירוֹנִי et אִירוֹנִי Leo. Them. אִירוֹנִי austero vultu fuit.

c) אִירוֹנִי et אִירוֹנִי (rariss.)

אִירוֹנִי herba. Arab. אִירוֹנִי Them. אִירוֹנִי it. אִירוֹנִי herbosus fuit.

אִירוֹנִי et אִירוֹנִי (Hiob 21, 24.) Coll. Arab. אִירוֹנִי locus, ubi cubant pecudes. (?)

d) אִירוֹנִי

*) Scribitur et אִירוֹנִי (א et א permutatis. Vid. §. 98. a.)

d) ק et ע.

אֶרְעָא (ex אֶרֶץ, Arab. أَرْضٌ) evehunt et ad אֶרְקָא Chaldaei, ע justo durius pronunciantes, ita, ut sonus literae ع Arab. duritiem superet.

שָׁמַע audivit. Samarit. interdum et שָׁמַע (שמע).

פָּשַׁע praevaricatus est, defecit. Arab. فسق defecit, exorbitavit a mandato Dei. Inde פִּזְשָׁע

Part. Ben. Arab. فاسق improbus.

سَمَس et قَمَس merfit, immerfit.

قَوْر et عَوْر luscities.

مِرْقَلَة et رِقْلَة palma procera.

§. 114.

Literae פ cum aliis permutatio.

Permutantur interdum

a) פ et ב. (Coll. §. 99. a.)

שָׁטַף lavit, inundavit. Arab. شَطَبَ et شَطَفَ

Conj. VII. اَنْشَطَبَ inundavit, *fulcos ducens in terra*; et Part. Conj. II. pass. مُشَطَّبَ aquae impetu *fulcata terra*.

כְּפִרִית sulphur. Aram. כְּפִרִית.

b) פ et ו. (?)

פָּדָה redemit. Arab. فَدَى, sed et وَدَى lytro *expiavit homicidium*; redemit reatum soluta multa.

c) פ et מ (rariss.)

מֵרַח et פֵּרַח valde laetus, protervus fuit.

§. 115.

§. 115.

Literae ז cum aliis permutatio.

Permutantur interdum

a) ז et י. (Coll. §. 104. d.)

עָלַז (עָלַם) et עָלַז exsultavit.

קָמַץ Arab. قَمِيز cepit extremis digitis. Inde

קָמַץ pugillus. Ar. قَمِيزَة.

מָצַץ suxit. Ar. مَض and مَض.

מָצָה suxit, exsuxit. it. מָזָה, unde מֵי רָעַב ex-
hausti fame. Deut. 32, 24.

b) ז et מ. (Coll. §. 106. c.)

Praeter Aramaeismum, de cuius indole supra (§. 92. 2.)
dictum, rarissime!

בָּצַר fecuit, refecuit, diffidit. Arab. بَطَرَ.

עָצַל inde עָצַל piger. Ar. عَاطِل otiosus fuit.

c) ז et ס et س Ar. (س). (Coll. §. 112. d.)

נָחַץ et נָחַס diruit; ut עָלַץ et עָלַם.

צָפַע ceraistes. Them. صَفَع, sed usitatus سَفَع aduffit
fiatu.

d) ז et ע.

De ז, respondente ض Arabum, ab Aramaeis mutari
solito in ע, supra (§. 92. 2.) differuimus. Rarior est
permutatio Hebraeis et Arab.

רָצַע et רָעַע contrivit, conquassavit.

רָבַע et רָבַע cubuit.

חָלַץ Ar. (خَلَص et) خَلَعَ extraxit, detraxit.

e) ז et ג. (?)

שָׁמַץ coll. شَمَاح aliquantulum, exigui quid. Propr.

pellicula uvae. (?)

§. 116.

§. 116.

Literae ק cum aliis permutatio.

Permutantur interdum

a) ק et ג. (Coll. §. 100. d.)

b) ק et ח. (Coll. §. 105. f.)

קטר et חטר sericum. (Pers. كتر)

קבס et חבס (?) cepit manu.

c) ק et ד. (Coll. §. 108. b.)

קח Arab. حرق et חק subtrinxit fortius.

קח risit. Arab. ضحك id.

קח amplexus est. Arab. حبك plexuit, firmiter adstrinxit plectendo.

d) ק et ע. (Coll. §. 113. d.)

קטר II. adolevit suffitum. Suffavit. Arab. قَطَر
coll. عطر II. odoribus imbuit ac perfudit.

§. 117.

Literae ך cum aliis permutatio.

Permutantur interdum

a) ך et ל. (Coll. §. 109. c.)

ךדור jugum textorium. Arab. منيار, seu منوار

esset. Sed substituunt Arabes منوال.

ךטר et חטר decepit.

ךתר et חתר lorica ampla. Sic et Chald. Thalmu-
dici vocem μαργαρίτης 1) unio, 2) gemma,
Instit. Philol. Hebr. G ver-

verterunt in מַרְגֵּל, מַרְגֵּלָא, מַרְגְּלִית. (Gemma — ut μαργαρίτης Matth. 13, 45. 46.)

b) ך et ך. (Coll. §. 111. b.)

purpura. פִּרְפִּיר et פִּרְפִּיר

ignis. Hebr. אֵשׁ pro אֵשׁ.

§. 118.

Litterae ש cum aliis permutatio.

Permutantur interdum

a) ש et ש Arab. *)

שמים coelum. R. שׂמא et שׂמא altus fuit.

שמש sol. Arab. شمس. Vid. supr. §. 94. 1. b.

שחט jugulavit. Ar. شحط mactavit. Et شحط volutavit caesum in sanguine.

שלח missile. Ar. شلح et شلح.

שאל et שאל vid. Nr. c.

b) ש et ש Arab.

שבת quievit. Inde שבת quies, Sabbathum. Arab.

سبت, sed concinit et سبت constitit, loco haesit immotus. Unde سبات et سبات morbus, prae quo quis se movere nescit.

אדם homo (infirmus) Them. אדם Arab. أنت infirmus, debilis fuit. Sed

אדם (pro אדם f. אדם) Pl. אדם Arab. أنسان Them.

أنس. Diversa sunt; quam ob rem huc non pertinent!)

c) ש

*) It. ש et ש, e. g. שש erosus fuit, unde שש tineas.

Ar. عث et عث, Ir. فث et فث refodit, retextit, eruit. ארث et ארث.

c) ש et ז (ז et ש).

ש fimbria. *Them. Ar.* سَال (سُول) laxus pendulusque fuit. *It.* شَال Conj. II. laxus pependit; pendula lacteque vacua ac corrugata ubera habuit camela. Ast cogitandum et de ذَال (ذِي) laciniam, syrma traxit *mulier*, humum verrit superbius incedens; unde ذِي lacinia. Cauda vestis. Syrma (ש) et ذِي longam trahens laciniam vestis, caudamve. مَذِي longiore lacinia constans pallium, tentorium &c.

d) ש et ז (Ar. ص) (Coll. §. 115. c.)

ש Niph. perversus fuit &c. Pih. pervertit &c.

Arab. resp. عَص torfit (comam) et *intransf.* inflexum intortumque fuit cornu capri post aures.

§. 119.

Litterae ש cum aliis permutatio.

Permutantur interdum

ש et ס (ש) et ז.

ש *redit et* ש *et* ש *vid.* §. 112. c.

ש *it.* ש *et* ש *tenacius adhaesit.*

ש saccus et ש unius videntur esse originis.

§. 120.

Litterae ט cum aliis permutatio.

Permutantur interdum

a) ט et ט.

Sed rarissime; multo rarius certe, quam credideris.

(De eo enim, quod solent Aramaei, ט Arabum, re-

spondens literae ט Hebraeorum, mutantes in ז (ת), huius loci non est, disputare.)

תַּפְּלָה (Hiob 6, 6.) (frumentum, legumina) cibus solidior (*opposit. lacti*) Arab. تَغْل. Sed consulto, ut videtur, ibi loci ת non in ט mutato, sed in ת, ut allusio ad תַּפְּלָה (cap. 1, 22.) intellectu esset pronior.

מֹת mori. Arab. مَات et مَات.

תַּבָּח navis &c. Arab. تَابُوت, تَابُوتَة, it. تَابُوت, תַּבָּח, Plur. fr. تَابُوتَة.

תַּקַּח praevaluit. Arab. non تَغَف, sed تَغَف prae-polluit, vicit.

b) ת et ד. (Coll. §. 101. c.)

Conspirant דָּוִד et דָּוִד, ut דָּאֵר et דָּאֵר. Inde דָּוִד et דָּוִד. It. אֲשַׁפְּחוֹת Thren. 4, 5. Them. אֲשַׁפְּחָת Arab. تَغْد. Vid. libr. nostr. Kritisches Wörterbuch der Hebr. Sprache sub אֲשַׁפְּחוֹת. Vid. Lex. nostr.

סָתַם obturavit. Arab. سَدَم II. obturavit os. سَدَم obturatus occultatusque puteus.

כָּתַת contudit. Arab. كَتَّ et كَدَّ Ejusdem omnino sunt originis.

c) ת et ט. (Coll. §. 106. d.)

טָעָה et תָּעָה erravit.

חָטָף et חָטַף ut Arab. خَطَف et خَتَف rapuit.

סָתַם obturavit. Arab. سَطَم (Nr. b.) et سَطَم.

 LIBER V.

SISTENS

 TRIGAS OBSERVATIONUM MISCELLARUM.

SECTION I.

De facie vocum forte et extra ordinem mutata.

Vocum Hebraearum faciem vel in Hebraismo ipso, vel in Arabismo, Aramaeismo &c., extra ordinem citraque legem grammaticam, mutatam deprehendimus; et mutatam quidem vel literis mere transpositis, vel ita, ut vox quoad literam aliquam imperfecta transiret aut in magis perfectam, aut in imperfectam aliam. De singulis jam agamus breviter.

§. 121.

De literarum transpositione extraordinaria.

Negligunt interdum literarum ordinem Orientales, unde speciem voces induunt aliam, ita ut facie sic mutata appareant sibi sat dissimiles; similes quidem interdum, sed et, (inprimis ubi, in dialecto cognata alia, aliud insuper accesserit aliquid varietatis,) longe dissimillimae, vix ac ne vix quidem agnoscendae tironi. E. g.

שִׁמְלָה recurrit et שְׁלֵמָה pallium.

כֶּבֶשׂ — — כֶּשֶׁב agnus.

גִּזַּר — — גָּרָה fecuit.

רָעַף — — עָרַף stillavit.

בְּהִלָּה recurrit et בְּלָהָה praecipitantia &c.

לֹעַ, לֹעַ — — לֹעַ lambit.

קָהָל — — קָהָל VII. congregatus fuit.

פִּרְשׁ — — פִּרְשׁ interpretatus est. Dan. 5, 12.

מִפְרֵשׁ — — מִפְרֵשׁ interpres.

שַׁעַר — — (שַׁרַע) Aram. شَرَا, شَرَا, شَرَا porta.

רָגַע (רָגַע unde רָגַע momentum) et رَجَّ occurrit, notione: coruscavit serie continuata *fulmen*, petita a رَجَّ (*rediit*), et explicante notionem nominis رָגַע (*momentum*).

עֲלָל balbus. Aram. عَالل balbutivit. —

שִׁבְיָן, שִׁבְיָן culter. Them. Aram. شَبَّ (literarum ordine plane inverfo) *secuit*.

מִתְלַעַה et מִלְתַּעַה dens, *quas.* commolans. R. לָתַע commoluit. (?)

Collaturo igitur vocem Hebraicam cum eâdem Arabica, Aramaea *rel.*, neque invenienti, quae quae fieris, dispiciendum erit, anne vox, literarum ordine mutato, transpositis vel prioribus, vel posterioribus, vel ordine omnino inverfo, extet in ulla dialecto? Sed ne fallare, cura ac diligentia opus est.

§. 122.

De permutatione verborum imperfectorum extraordinaria.

Verba, quoad vel unam, vel duas literas, imperfecta permutari patiuntur saepiuscule, notione sibi utrobique constante, modo duae literae radicales remanserint usquam locorum, *vel* primo et secundo, *vel* primo et tertio, *vel* secundo et tertio.

Per-

Permutantur interdum verba *quiesc.* ע et *gemin.* ע significatione plane non immutata. E. g. רִמַּם et רִים altum esse. ¹עֵל et ²עֵל viribus valuit, potens fuit.

Permutantur et *quiesc.* vel *gemin.* ע et פ"א, פ"י, פ"ן. v. g. שָׁמַם vastatus est. It. יָשַׁם et אָשַׁם (unde אֲשָׁמָה et יְשִׁימָה locus desertus, desolatus). — חָמַם et יָחַם incaluit. נָצַר et נָצַר collegit. (Unde מְגוֹרָה (a priori) granarium). — אֲזָן pl. אֲזָנִים arma. Them. אֲזָן Aram. זִין. — זָלַל et זָלַל vilis fuit. — קָוָה et נָקָה (unde תְּקוּפָה) circuivit. — אָנַשׁ (Arab. أَنْتَ) et נָוֶשׁ infirmum esse, aegrotare. (Unde אֲנָוֶשׁ homo (*infirmus*). — אִשָּׁה et אִשָּׁת femina *). — קָוַט et נָזַל (unde נִזְלוּ (נִזְלוּ) fluxit. (Jes. 63, 19.)

Permutantur verba *gemin.* ע et ל"ה *quiesc.*

שָׁגָה et שָׁגָה erravit.

קָצַץ et קָצַח secuit, amputavit.

it. verba *quiesc.* ע et ל"א.

רָפָא sonavit. It. רִוְפָה unde רִוְפָה sanatio.

it. verba *quiesc.* ע et ע"א.

תִּלְאוּבָה et לָאֵב (Arab. تَلَبُّ Arab. לֹאֵב) fitiit; unde תִּלְאוּבָה (fitis.)

it. verba פ"י et פ"א (פ"ו).

Vid. supra f. 1.

G 4

*) Sed אִנְשׁ est ab אִנְשׁ.

†) מִאֲזָנִים bilanx. R. אֲזָן et אֲזָן Ar. وَزَن libravit, ponderavit.

it. verba פ"י et פ"ן.

Vid. supra f. 1.

it. verba ל"א et ל"ה et v. v.

Vid. supr. f. 1.

it. verba פ"א et ל"ה. e. g.

הפך vertit se. *Id.* אפן, unde אפן. (*quasi*: volvens se.)

it. verba ל"ה f. ל"י et quiescent. ע"י.

קנה (pro קני) et קין, unde קין Gen. 4, 1.

עין (pro עני) et עין, unde עין.

Sed exempli caussa allata haec sufficiant! — Quae inde peti queant leges, quarum beneficio penitus indagare licet vocum Hebraearum origines earumque notiones singulas, vel me non monente, facillime jamjam intelligunt tirones.

in casu quarto, vel cum terminatione casus: יַחַדְּךָ
 (Arab. وَحْدًا) vel absque ea יַחַד, adverbii naturam
 induit: una, simul. — שִׁתְּכָם silentium. Cogitatum in
 casu quarto nomen, induit adverbii indolem: clam
 tunc significans. rel.

Sortiuntur eodem modo *Praepositiones* Hebraei,
 ut et Arabes, Aramaei, rel. Sed efficturis Praeposi-
 tiones non sufficit Orientalibus, nominibus uti casu
 quarto positis. Nam praepositionum ea est indoles,
 ut regant nomen subsequens, h. e. vim habeant in
 nominis subsequents casum constituendum. Quae
 cum ita sint et Orientales tunc adhibeant *statum* nomi-
 num *constructum*, sequitur, ut nomen *praepositionis*
 naturam induturum poni casu quarto inque statu ab-
 soluto non sufficiat, sed et mutandus insuper sit nomi-
 nis status, corripiendus nimirum absolutus in con-
 structum. Unde factum est, ut Praepositiones He-
 braeorum, Arabum, Aramaeorum *rel.* ad unam fere
 omnes exhibeant *et* casum quartum (vel diserte, ut
 apud Arabas, vel animo certe tenendum, ut apud He-
 braeos et Aramaeos) *et* statum nominis constructum.
 E. g. عِنْدًا in casu quarto, et statu absoluto: عِنْدًا fo-
 ret *adverbium*; positum autem in statu *constructo*,
 prodit *praepositio*: عِنْد apud, penes. Sic بَيْنَ *sepa-*
ratio, distantia, intervallum. بَيْنَا *interea.* (Adverb.)
 Sed in stat. constr. بَيْنَ *praepositio* est: *inter.* rel.
 Haud aliter in Hebraismo: בֵּין (formae בֵּית) respon-
 det Arab. بَيْنَ. Quod ubi cogitaveris positum in casu
 quarto, statu ceteroquin absoluto, foret tibi *Adver-*
bium, quo autem posito in *statu constructo* (בֵּין) prodit
praepositio: inter. — Sic et זוּלָּה (discessio) no-
 minis

minis, in praepositionis naturam verti patitur, si animo teneris casum quartum, statu insuper mutato: זולת *praeter* (quasi dic. *quoad discessionem*, h. e. *si discesseris ab eo*, h. e. *praeter*.) —

Quae cum ita sint, decet, ne dicam oportet, Lexici Hebraei auctorem futurum, non solitarias loco ponere suo praepositiones, (nomina cum essent *status constructi*,) sed nomina status absoluti ipsa, notatione allata, haurienda vel ex sermone Hebraeo, vel ex dialecto cognata quacunque alia, submonere autem, abiisse et istorum nominum in Praepositionum naturam, translatorum in statum constructum.

In reliquarum Hebraei sermonis particularum natales inquirere, et longum foret, et hujus non est loci.

tit et versus est et vertit se (בַּשִּׁי); — מלא implevit et plenus fuit, mutata tamen plerumque vocali literae mediae rad. — מלא et מלא.

Interdum notio verbi *prima* est *intransitiva*, *transitiva* inde derivata demum. Tunc cogitandum de ellipsi. E. g. שׁוּב *reverti*. Item: reducere, reddere (hoc est: reverti *cum* aliquo f. aliqua re: שׁוּב ב').

§. 125.

Conjug. II. Pihhel.

Conjug. II. ingeminat mediam radicalem. Literae geminatio autem vel sonus certe fortior ingeminat quasi et notionem, h. e. intendit significationem. Significationis hujusmodi formalis vestigia et animadvertere licet in verbis quibusdam synonymis, earundem fere literarum, nisi quod una fuerit modo mollioris, durioris modo soni, unde pendet alius verbi lenior, fortior alius significatio. V. c. אָנַח et אָנַח *suspirandi* notio inest verbo utrique; sed *lenior* est prioris, posterioris *fortior*, quum פ soni duritie longe superet ח. Perinde כָּהַח et כָּהַח. *Hebescere*, notio est utriusque. Sed *lenior* est prioris, posterioris *fortior*, tantum, quantum antecellit פ literam כ soni duritie. Perinde et חָחַח et חָחַח, nec non חָחַח et חָחַח *rel.* Quae cum ita sint, cave credas, alternationem literarum sono sibi subsimilium *) semper esse mere fortuitam, quae omnino non tangat significationem. Nec jam mirabere, Conjugationem II. f. Pihhel, ingeminantem literam mediam radic., intendere verbi significationem; nec mirabere virtutem eandem Conjugationis IX. (Pohlel, quae tertiam) et Conj. XX. (quae,

*) Vid. Cap. IV.

(quae, resecta media, ingeminat simul primam et tertiam radicalem), et Conjugationis III. (Pohel, quae, etsi non ingeminet quicquid est literarum, producit tamen et quasi auget priorem verbi syllabam: קֹּהֵל III. (ex Conj. I. קָהַל), unde fortior fuit verbi significatio perinde ac si ingeminata litera esset). Nec mirabere, in verbis geminantibus et quiescentibus ע, abs quarum indole abhorret Conjugatio II. Pihhel, adhiberi omnino synonymas s. plane ejusdem potestatis, vel Conjugationem III. (Pohel, in gem. ע), vel IX, vel XX. — Sed haec obiter monuerim tirones. Redeundum nobis est, unde digressi sumus:

Conjugatio II. (Pihhel)

- 1) *intendit* (ut jam monuimus) *verbi significationem et transitivam et intransitivam, verbumque reddit frequentativum*. E. g. שָׁבַר *fregit*. Sed שָׁבַר *penitus s. vi confregit; fraudando comminuit*. שָׁלַח *misit, emisit*. Sed שָׁלַח *ejecit*. הִלֵּךְ *ivit*. Sed הִלֵּךְ *itavit, grafatus est*.
- 2) Plerumque, siue verbum sit transitivum, siue intransitivum exprimere licet significationem Conjugationis II. (Pihhel) formalem, verbo auxiliari: *facere*, sensu admodum diverso:
 - a) *Significationem Conjugationis I. (Kal) intransitivam, transitivam reddit*. Tunc inest Conjugationi II. (Pihhel) *notio causae efficientis*. Ut אָבַר *periit*. Sed אָבַר *perire fecit, h. e. perdidit*. Fere ut nos: *fallen, fällen; liegen, legen; springen, sprengen; stehen, stellen, rel.*
 - b) *Reddit item sensu declarativo*. Ut טָמֵא *impurus fuit*. Sed טָמֵא *impurum fecit, h. e. judi-*

judicavit f. pronunciavit. קָרַשׁ eximius fuit. Sed קָרַשׁ eximium fecit, h. e. eximium judicavit, pronunciavit &c. (diem). — Interdum et tractandi notione. E. g. בָּקָה purus, infons fuit. בָּקָה purum f. infontem judicavit et — tractavit, h. e. impiorum loco non habuit; veniam dedit.

c) *Reddit item sensu permissivo, conservativo et adjutorio.* Ut חָיָה vixit. Sed חָיָה vivere fecit, h. e. vivum esse permisit, conservavit, vitam conservandam juvit.

d) *Significationem Conjugationis I. (Kal) transitivam, quasi denuo transitivam reddit, sensu vel permissivo, vel adjutorio.* Ut יָלַד peperit. Sed יָלַד parere fecit, h. e. parturientem adjuvit. Unde Particip. מְיֹלֶדֶת ob-
stetrix.

3) *Ubi duxerit Conjugatio II. significationem a nomine derivato, (h. e. denominativa fuerit) notionem sortitur privativam.* Ut חָטָא f. חַטָּאָה peccatum. Inde חָטָא, quasi: privare peccato, remove peccatum. Expiare. רָשָׁן cinis. Inde רָשָׁן removit cinerem. שָׁרַשׁ radix. Inde שָׁרַשׁ eradica-
vit. Respondet tunc Conjug. II. verbis nostris, compositis cum *ent*. E. g. *entwöhnen; entriegeln;* et ex asse omnino verbo dialecti Rhenanae: *krauten*, a nomine *Kraut* (Unkraut), h. e. eruncare, evellere (herbas).

§. 126.

Conjug. III. Pohel.

Conjugatio III. Pohel, cujus amantia sunt praecipue verba geminantia פ, respuentia ut plurimum Con-
juga-

jugationis II. novam literae mediae radicalis ingeminationem; quam (intensae notionis causam) pensat Conjugatio III. et aequat virtute secundam, producendo syllabam priorem. (קוֹבֵל)

Conjugatio III. Pihel, *secundae* (Pihhel) gaudet omni virtute, nisi quod expers sit notionis privativae, cujus damnum sibi praestat significatione formali alia, eademque quasi *sociali*, *innuente et conatum*, qua praedita est et in sermone Arabum *). E. g. שָׁרַשׁ non est, (ut Conj. II. Pihhel שָׁרַשׁ) *eradicavit*, sed: *radices egit*; quasi: invicem implicatae sunt, seu implicari annisae sunt radices.

§. 127.

Conjug. IV. (Hiphil.)

Conjug. IV. (Hiphil) eadem fere pollet potestate, qua Conj. II. (Pihhel). Scilicet

1) *Cum teneat vim verbi intransitivam*, (quam jamjam exseruerat Conjug. I.) *intendere videtur significationem*. E. g. הִתְאַמֵּץ fortis fuit (quasi: fortitudinem exhibuit) magis valet, quam in Conj. I. אָמַץ. Sic פָּרַח progerminavit, זָקֵן senex fuit, *rel.*, levioris videntur esse momenti, quam Conj. IV. הִפְרִיחַ, הִזְקִין *rel.* —

2) *Plerumque Conjugatio IV. transitivae potestatis est, sive verbum (Conj. I.) fuerit transitivum, sive intransitivum, quam reddere licet verbo auxiliari: facere, sensu pervario:*

a) *Significationem thematis intransitivam, transitivam reddit, innuens causam efficientem.* Ut שָׁכַב cubuit, jacuit. Sed הִשְׁכִּיב cubare fecit, h. e. collocavit. (Germ. Liegen; Legen.) בָּרַח fugit. הִבְרִיחַ fugere fecit, h. e. fugavit.

b) *Red-*

*) Vid. libell. nostr. *Erleichterte Arabische Grammatik*, §. 37.

b) *Reddit et transitivam, sensu declarativo.* Ut: צָדִיק justus fuit. Sed הִצְדִּיק justum fecit, h. e. justum judicavit s. pronunciavit.

Interdum et *tractandi* notione, ut v. g. הִצְדִּיק valeat et: justum *tractavit*, s. talem excepit, qualem excipere solemus justum.

c) *Sensu item permissivo.* E. g. נָח quiescere. Sed הִנִּיחַ quiescere *facere*, h. e. finire, permittere. Quietem concedere. (Sed ex Nr. a. esset: ad quietem perducere; quietum reddere.)

d) Significationem Conjugationis I. (Kal) transitivam, forte et, ut Conj. II. denuo transitivam reddit, sensu vel permissivo, vel adjutorio. Vid. Conj. II. 2. d.

3) *Sortitur interdum et significationem privativam.* Ut יָרַשׁ possedit. Inde הִירִישׁ (ex Nr. 2. esset: possidere fecit; sed recurrit et sensu *privativo*:) *sede pepulit.* נָכַר peregrinus fuit. הִכִּיר agnovit.

4) *Jussum atque imperantis voluntatem notat rariuscule.* Ut עָמַד stetit. הִעֲמִיד (esset, ex Nr. 2. a. collocavit. Sed occurrit et sensu:) *stare jussit.* (Stehen heissen.)

§. 128.

Conjug. V. Hithpahhel.

Conjugatio V. Hithpahhel, (passiv. Conjug. II.) *vim passivam* evehit plerumque in *reciprocam*. Etsi Passivorum omnium ea sit indoles, ut facillime adspirent ad potestatem reciprocam; Conjugatio Hithpahhel et reliquae, quarum character est syllaba הִת in fronte posita, vim reciprocam adamant quam maxime.

1) *Vim passivam* exferit v. gr. in הִתְפַּרֵּק ruptus, disruptus est. הִשְׁתַּכַּח oblivioni traditus est.

2) *Reciprocam*, in הִתְנַאֵל contaminavit se.

3) Quoties Conjugationem II. (Pihhel) licet interpretari verbo: *facere*; toties Conjugationem V. (Hithpahl.) reddere licet: *fieri*, vel *facere se*, sensu vario. E. g.

a) *Reddere se*, ut טָהַר mundus fuit. Pihh. טָהַר mundum fecit (reddidit). הִטָּהַר mundus, purus factus est, f. talem se reddidit.

b) *Gerere se*, ut חָזַק fortis fuit. Pih. חָזַק fortem fecit, reddidit. הִתְחַזַּק fortem gessit se. Unde fit, ut notio interdum videatur simpliciter intransitiva. E. g. הִתְאַבֵּן erubuit. (הִתְבַּשֵּׁשׁ) lamentatus est. rel.)

c) *Simulare; jactare se*, ut: עָשָׂר dives fuit. עָשָׂר divitem fecit (judicavit). הִתְעַשָּׂר divitem se jactavit; simulavit opulentiam. Prov. XIII, 7. (רוּשׁ) pauperem esse. הִתְרַשָּׁשׁ simulavit egestatem. ibid. Vid. Conj. IX.) הִתְחַלָּה aeger fuit. הִתְחַלָּה simulavit aegritudinem.

4) Interdum Conjug. V. notionis est frequentativae, sensu, quam in Conj. II. activa, ut videtur, graviore. הִלָּךְ itavit. הִתְהַלָּךְ quas. frequentius itavit. —

§. 129.

Conjug. VI. Hithpohel.

Hithpohel esse Passivum Conj. III. notum est. Quod restat, ejusdem ac Conj. V. est potestatis, praeterquam quod et involvat conatum alternum et significationem quasi socialem, prouti Conj. III. activ.

§. 130.

Conjug. VII. Niphal.

Conjugationi VII. Niphal inest

1) Vis simpliciter passiva, ubi Thema fuerit notionis transitivae. Ut נִשְׁמַר custoditus est, a them. נִשְׁמַר custodivit.

2) Sin

- 2) *Sin intransitivae notionis fuerit verbum Conj. I. quaerenda primum significatio Conjugationis II. (Pihhel) vel IV. (Hiphil), quâ passive inflexâ, habebis Conjugationis VII. (Niphal) veram significationem.* E. g. הִלֵּךְ ivit, ambulavit. (Conj. II. Pihhel הִלֵּךְ ambulare fecit. Hinc) Conj. VII. נִהְלַךְ ambulare factus est.
- 3) *Passiva cum sit Conjugatio, obtinet et potestatem reciprocam.* E. g. נִשְׁמַר custoditus est, et custodivit se, cavet sibi. נִקְרַב sistere se.
- 4) *Involvit conatus alterni notionem et significationem socialem.* E. gr. נִדְבַר colloqui. נִשְׁפַּט disceptare judicio.
- 5) *Videtur et sortiri significationem frequentativam.* E. g. נִדְבַר dictitavit.
- 6) *Quin et activae potestatis speciem prae se fert, sed speciem tantum, eamque fallacem.* E. g. נִשְׁעַן incubuit. Sed hoc est primitus: Suffultus, innixus est. נִלָּחַם pugnavit. — Sed cogitandum tum de significatione thematis primaria, superstite in Aramaeismo: *Insidiatus, minatus est*, tum de formali Conj. VII. (Nr. 4.) unde prodit: *insidiati, minati sunt sibi invicem; quod est pugnantium.* Inde pugnandi notio.

§. 131.

Conjug. VIII. Pith-hel.

Rarissimus est Conjugationis usus, significationis, apud Hebraeos, incertae; *passivae* ut plurimum et *reciprocae* apud Arabes. Ejusdem videtur esse et apud Hebraeos *).

§. 132.

Conjug. IX. Pohlel.

Conjugationis IX. in verbis quiescentibus ו, respondentibus Conjugationem II., ne movenda esset med.

H 2

rad.

*) הִלֵּךְ pro הִלֵּל illusit. R. הִלֵּל. Vid. Lex. nostr.

rad. quam oportet quiescere, usus est creberrimus, rarior in verbis aliis. (§. 125. Pih.)

Ejusdem omnino ac Conjug. II. potestatis est. (§. 125.) (E. g. רֵעַן viruit, frondosa fuit arbor. IX. רֵעַן admodum frondosa f. a. קוּם stetit. IX. קוּמִים stabilivit rel.)

§. 133.

Conjug. X. Schiphel.

Nusquam locorum sacrorum obvia in verbis; rarissimum est et in nominibus illius vestigium: שְׁלֵהַבַּת flamma. Frequentior est apud Aramaeos *) et forma quasi passiva apud Arabes †).

§. 134.

Conjug. XI. Hithpohlel.

Conj. XI. Hithpohlel, cujus (loco quintae, Hithpahhel) amantia sunt verba quiescent. ו, (sicut amant monam (Pohlel), quum a secunda (Pihhel) sint fere aliena), cum V. (Hithpahhel) ejusdem omnino est potestatis, passivae scilicet, reciprocae rel. (coll. §. 128.) nisi quod, ad instar III. et VI., et societatis notionem involvat. E. g. הִתְלוּצֵץ mutuo ludificare.

§. 135.

Conjug. XII. P-hohel.

Conjugatio XII. (أَقْبُوْبِي كَبُوْبِل) semel occurrit in Participio: מַחְצוּצָר tuba clangens. 1 Par. XV, 24. Them. חֲצוּצָרָה. Occurrit et nomen inde petitum חֲצוּצָרָה tuba.

§. 136.

*) שְׁלֵהַבַּת etc. etc.

†) سَقَبِل pro أَتَسَقَبِل. Forma activa foret سَقَبِل, cujus amantes sunt Aramaei.

§. 136.

Conjug. XIII. Pihwél et Passiv. Hithpahwel.

Conjugationis XIII. (הִתְקַבֵּל Pass. קָבַל) Arab. اقْبَلْ rarissimus est usus, a verbo שָׁחַ cum recesseris, quod hujus Conjugationis, forma passiva (הִשְׁתַּחֲוָה) loco Conj. V. amantissimum est.

§. 137.

Conjugationes reliquae XIV — XX.

(Vid. Gramm. nostr. Hebr.)

1) Conj. XIV. P-halhal (קָבַל בַּל), *ingeminat* non litteram unam, ad instar Conj. II. et IX., sed duas; repetit enim syllabam posteriorem integram, unde colligas, potestatem Conjugationis esse *intensivam*. E. g. סָחַר סָחַר undequaue circuiuit. Them. סָחַר circuiuit &c.

2) Conj. XV. Pih-p'hel. (קָבַל בַּל Pass. קָבַל בַּל) *ingeminat* syllabam verbi priorem, unde et significationem intensam esse, ejusdemque ac Pihh. potestatis, colligere licet. E. g. יָפָה יָפָה pulcer fuit. יָפָה יָפָה pulcrum reddidit. Pass. pulcer redditus est.

3) Conj. XVI. (הִקְבִּיל f. הִקְבִּיל) ut הִשְׁמָאִיל. Quam autem nil, nisi leuiusculè mutata, vel potius, inserto א, auctam formam esse Conjugationis IV. (Hiph.), verisimile.

4) Conj. XVII. (קָבַל) ut הִכָּן, בִּינָה, סִיטָה (unde Hebr. הִכָּן) *rel.* Retulerim ad Conj. III. crediderimque *intensivae* potestatis esse.

5) Conj. XVIII. (תָּקַל) unde תָּרַלְתִּי gressus formavi. תָּחַר תָּחַר unde Fut. תָּחַר תָּחַר pugnabis. Part. תָּחַר תָּחַר pugnans. תָּחַר תָּחַר (formae תָּחַר) unde תָּחַר תָּחַר

תפוצותיכם disperſi vos. — Vi gaudere videtur
transitiva et quasi Pihhelica. — *Targum. Chald.*
תרגם exposuit, transtulit; unde תרגום expositio,
translatio.

6) Conj. XIX. (מקבל) unde נמבזה 1 Sam. 15, 9.
Sed de hac Conj. admodum dubito. Quid? si vo-
cabuli monstrum lectionis varietatem indigita-
verit?

7) Conj. XX. (קום. Them. קמקם. Them. סבב. Them. סבסב).
Amant hanc Conjugationem verba et quiesc. ץ et
gemin. ץ ab usu Conjugationis II. (Pih.) aliena. —
Ingeminatas exhibet literas radicales primam et ter-
tiam, reſecta media. Ingeminat quasi significatio-
nem, h. e. intendit, et potestate valet Conjugatio-
nis II. (Pihhel) nisi quod plerumque videatur non-
nihil amplior. (§. 125.)

Ex hac quidem Conjugatione prodeunt nomina
(vel quiesc. ץ, vel gemin. ץ) quorum literae prima
et secunda sunt plane eadem. E. g. בבל (ex בבלל
Them. בלל) כרר ex כררר reſecta ſemel litera tert.
rad., quae primo loco erat pronuncianda.

F I N I S.

Hezel, Wilhelm Friedrich,

Institutio Philologi hebraei

Hala 1793

L.as. 192

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10572038-6

VD18 1460129X-001